

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი

მოქალაქის გზამკვლევი

2020 წელი, ნოემბერი

სარჩევი

შესავალი	3
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი - სოციალურ-ეკონომიკური მიმოხილვა	4
საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა.....	7
საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტები	12
საბიუჯეტო პროცესი თვითმმართველობაში	14
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი 2011-2021 წლებში	16
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტი	18
ბიუჯეტის შემოსულობები.....	18
ნაშთის ცვლილება	21
ბიუჯეტის გადასახდელები პროგრამების და პრიორიტეტების მიხედვით	22
მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები	25
ინფრასტრუქტურის განვითარება	27
დასუფთავება და გარემოს დაცვა.....	30
განათლება	31
კულტურა, ახალგაზრდული და სპორტული ღონისძიებები.....	33
მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	38
ბიუჯეტის გადასახდელები საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით	42

შესავალი

ბიუჯეტის გზამკვლევის შემუშავება ეხმარება მოქალაქეს მარტივ, მისთვის გასაგებ ენაზე მიიღოს ინფორმაცია ამა თუ იმ მუნიციპალიტეტში წლის განმავლობაში დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული, სოციალური, საგანმანათლებლო და სხვა სახის პროექტებისა და ღონისძიებების შესახებ. გზამკვლევაში მოცემული ინფორმაცია წარმოადგენს თვითმმართველობის აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ დაგეგმილი ღონისძიებების მოკლე აღწერას, წარმოაჩენს მათ მიზნობრიობას, დაგეგმილ აქტივობებს სძენს მეტ ტრანსფარენტულობას და საჯაროობას.

ბიუჯეტის გზამკვლევი მოიცავს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის პირველადი ვარიანტის მოკლე აღწერას. უნდა აღინიშნოს, რომ კანონმდებლობის შესაბამისად ბიუჯეტის პროექტის წარმოდგენილი ვარიანტი მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ საკრებულოში წარდგენილია 15 ნოემბრამდე პერიოდში, რომელიც საკრებულოს შენიშვნების გათვალისწინებით ექვემდებარება გადახედვას და არაუგვიანეს 10 დეკემბრისა საკრებულოში წარდგენას. ასევე, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ბიუჯეტის პროექტის წარმოდგენილი ვარიანტი არ ითვალისწინებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ კაპიტალურ ტრანსფერს, რომელიც დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის მნიშვნელოვანი შემოსავალია და მის ფორმირებაში დიდ როლს თამაშობს.

წარმოდგენილი ინფორმაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ ერთი კონკრეტული წლის მონაცემებით. მასში 2021 წლის საბიუჯეტო მონაცემები შედარებულია გასული 2 წლის ანალოგიურ მაჩვენებლებს, როგორც ბიუჯეტის ხარჯვით ასევე, შემოსავლების ნაწილში. წარმოდგენილია ინფორმაცია ბოლო 10 წლის განმავლობაში დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ცვლილების დინამიკის შესახებ.

ბიუჯეტის გზამკვლევაში ასევე მოცემულია ინფორმაცია საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის შესახებ, საბიუჯეტო სისტემის მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებზე და თვითმმართველობების საბიუჯეტო პროცესზე.

გზამკვლევაში მოყვანილი 2020 წლის ბიუჯეტის მაჩვენებლები ასახავს 2020 წლის 10 თვის მდგომარეობით არსებულ სურათს. წარმოდგენილი ციფრები ეფუძნება ფინანსთა სამინისტროს eTreasury სისტემაში 2020 წლის 1 ნოემბრის მდგომარეობით არსებულ მონაცემებს. 2020 წლის გეგმიური მაჩვენებლები შესაძლებელია რიგ შემთხვევებში არ ემთხვეოდეს საკრებულოს მიერ დატკიცებული ბიუჯეტის მონაცემებს (განსხვავების მიზეზი შესაძლებელია იყოს: სახელმწიფო ფონდებიდან გამოყოფილი თანხები, რომელთა ასახვა ჯერ არ მომხდარა ბიუჯეტში; 5%-იანი გადანაწილებით დაზუსტებული ასიგნებები; სარეზერვო ფონდიდან გადანაწილებული თანხები), მაგრამ ეს არის მიმდინარე ეტაპისთვის ის რეალური მაჩვენებლები, რომლის ფარგლებშიც მუნიციპალიტეტი ახორციელებს ხარჯების გაწევას 2020 წლის ბიუჯეტიდან.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი - სოციალურ-ეკონომიკური მიმოხილვა

ისტორია

საქართველოს აღმოსავლეთ ნაწილში, კახეთში მდებარეობს ულამაზესი მხარე ქიზიყი, რომელიც ისტორიულ წყაროებში პირველად კამბეჩოვანის სახელწოდებით მოიხსენება და ჰერეთის სახელმწიფოს შემადგენელ ნაწილად ითვლება. იმდროინდელი კამბეჩოვანის მთავარი ქალაქი ხორნაბუჯი გახლდათ, სახელწოდება ქიზიყი უფრო გვიანდელია, რომელმაც მეცამეტე საუკუნეში მონღოლთა შემოსევების შედეგად თავისი ადმინისტრაციული მნიშვნელობა დაკარგა. დღევანდელი ქიზიყი ორ ნაწილად იყოფა სიღნაღისა და დედოფლისწყაროს რაიონებად.

მეოცე საუკუნის დასაწყისში დედოფლისწყარო, როგორც ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული, სიღნაღის მაზრაში შედიოდა, 1938 წლიდან ის ცალკე რაიონად ჩამოყალიბდა, მაგრამ 1963 -1964 წლებში კვლავ სიღნაღის რაიონს შეუერთეს, 1965 წლიდან კი დედოფლისწყარო ისევ ცალკე ერთეულია.

მდებარეობა

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი მუნიციპალიტეტია, იგი ივრის ზეგანზე, გომბორის მცირე მონაკვეთსა და მდინარე ალაზნის ხეობის უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილზეა გაშლილი. დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი მდებარეობს საქართველოს უკიდურეს სამხრეთ აღმოსავლეთით, ზღვის დონიდან 500-800მ. სიმაღლეზე, ხასიათდება მშრალი კლიმატით, გრძელი და მშრალი ზაფხულით და შედარებით ცივი ზამთრით.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტს დასავლეთით და ჩრდილოეთით ესაზღვრება სიღნაღის მუნიციპალიტეტი, აღმოსავლეთით და სამხრეთით კი აზერბაიჯანი.

ფართობი

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ფართობი მოიცავს 2532,0 კვადრატულ კილომეტრს, რაც კახეთის რეგიონის 22% შეადგენს და წარმოადგენს ქვეყანაში სიდიდით მესამე მუნიციპალიტეტს (ხოლო კახეთის რეგიონში -სიდიდით პირველს) ამის მიუხედავად, იგი ყველაზე მცირედ დასახლებული მუნიციპალიტეტია კახეთის რეგიონში, სადაც მოსახლეობის სიმჭიდროვე 1 კვ.კმ-ზე არის 8,4 კაცი. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ცენტრია ქ. დედოფლისწყარო, რომელიც დაშორებულია დედაქალაქიდან 130 კმ-ით. სოფლის მეურნეობა წარმოადგენს ერთ-ერთ წამყვან დარგს, მდიდარია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებით, რომლის ფართობი შეადგენს 181 690 ჰა-ს. მათ შორის სახნავი მიწის ფართობია - 56 000 ჰა. სარწყავად ძირითადად გამოყენება მდინარე ალაზანი და მდინარე იორი, რომლებიც მუნიციპალიტეტისა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის საზღვრებთან მიედინებიან.

გეოგრაფია

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დიდი რაოდენობით მოიპოვება კირქვა. მოპოვებითი და გადამამუშავებელი მრეწველობიდან ფუნქციონირებს ორი მძლავრი კირქვის საწარმო, ასევე მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ნავთობსარეწი, რომელიც მოიცავს მირზაანის, პატარა შირაქისა და ტარიბანის საბადოებს, მსოფლიოში ერთერთი უძველესია. ჯერკიდევ XVI-XVII საუკუნეებში ხდებოდა ნავთობის მოპოვება. 1997 წლიდან ნავთობსარეწზე კვლევა-ძიებისა მოპოვების სამუშაოს აწრმოებდა ამერიკული კომპანია „ფრონტერა ისტერნ ჯორჯია“.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის დიდ ნაწილში იჭრება ივრის ზეგანი, რომელიც გვევლინება აქაური რელიეფის მთავარ ოროგრაფიულ ერთეულად. ივრის ზეგნის უდიდეს აკუმულაციურ ვაკეს წარმოადგენს დიდი შირაქის ვაკე (35X19 კმ), რომელიც გაშლილია ალაზან-ივრის შუამდინარეთში. ზედაპირი 560-700 მ აბსოლუტურ სიმაღლეზე მდებარეობს. ვაკე შემოსაზღვრულია ქოჩების, ნაზარლების, შუანამთისა და არხილოსკალოყაშის დაბალი სერებით. დიდი შირაქის ვაკე აღმოსავლეთით უერთდება კასრისწყლის ვაკეს. ივრის ზეგანი უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში თანდათანობით გადადის ელდარის დაბლობში, რომელიც წარმოადგენს აზერბაიჯანის ნახევარუდაბნოთა უშუალო გაგრძელებას.

ელდარის დაბლობს უჭირავს ივრის მარცხენა სანაპიროს ზოლი, რომლის მაქსიმალური სიგანე არის 6-7 კმ, ხოლო სიგრძე ივრის გასწვრივ 20-22 კმ. სიმაღლე 100-200 მ. ვაკე წარმოქმნილია მეოთხეული ალუვიური თიხნარებით და შეადგენს მტკვარ-არაქსის დაბლობის ნაწილს. ვაკეზე წლიურად მოდის 250-300 მმ ნალექი, ამის გამოა რომ აქ მდინარის ჩამონადენის მოდული ძალზე დაბალია 1-2 ლ/წმ კმ².

მმართველობის ორგანოები

ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოა მუნიციპალიტეტის საკრებულო. დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის საკრებულო შედგება 28 წევრისგან. მათგან 15 არჩეულია პროპორციული, ხოლო 13 მაჟორიტარული სისტემით. წარმომადგენლობით ორგანოს ხელმძღვანელობს საკრებულოს წევრების მიერ არჩეული თავმჯდომარე, რომელსაც ჰყავს ერთი მოადგილე. საკრებულოში შექმნილია და მუშაობს 5 კომისია, ესენია: საკრებულოს საფინანსო-საბიუჯეტო კომისია; საკრებულოს ეკონომიკისა და ქონების მართვის საკითხთა კომისია; საკრებულოს სოციალური, კულტურის, განათლების და ახალგაზრდულ საქმეთა კომისია; საკრებულოს იურიდიულ საკითხთა კომისია; საკრებულოს სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმარების, ინფრასტრუქტურისა და ბუნებრივი რესურსების კომისია.

მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა სულ 14 ადმინისტრაციულ ერთეულში - ტერიტორიულ თემშია თავმოყრილი, საიდანაც ერთი ქალაქია (ქალაქი დედოფლისწყარო) და 13 სასოფლო თემი. თემებია: ზემო მაჩხაანი, მირზაანი, არბოშიკი, ოზაანი-თავწყარო, გამარჯვება, ხორნაბუჯი-ჭოეთი, სამრეკლო, ზემო ქედი, არხილოსკალო, ქვემო ქედი, სამთაწყარო, ფიროსმანი, საბათლო.

მოსახლეობა

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა 2014 წლის მოსახლეობის აღწერის მიხედვით 21 221 კაცია. აქედან ქალაქ დედოფლისწყაროში 5 940 და სოფლად 15 281 ადამიანი ცხოვრობს.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა საქართველოს მთლიანი მოსახლეობის 0,57%, ხოლო კახეთის რეგიონის 6,6 %-ს შეადგენს. მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებულია 6 039 ათასი პენსიონერი. 1 599 ოჯახი სოციალურად დაუცველის სტატუსის მქონეა.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მონაცემების შედარება ქვეყნისა და რეგიონის მონაცემებთან 2018 წლის მონაცემების მიხედვით		
დასახელება	მოსახლეობა	ფართობი (კვ. კმ)
სულ საქართველო	3 716 900	69 700,0
კახეთის რეგიონი	318 583	11 310,0
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	21,221	2532,0
პროცენტი საქართველოსთან	0,57%	3,6%
პროცენტი რეგიონთან	6,6%	22,4%

ეკონომიკა

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დიდი რაოდენობით მოიპოვება კირქვა. მოპოვებითი და გადამამუშავებელი მრეწველობიდან ფუნქციონირებს ორი მძლავრი კირქვის საწარმო, ასევე მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ნავთობსარეწი, რომელიც მოიცავს მირზაანის, პატარა შირაქისა და ტარიბანის საბადოებს, მსოფლიოში ერთერთი უძველესია. ჯერკიდევ XVI-XVII საუკუნეებში ხდებოდა ნავთობის მოპოვება. 1997 წლიდან ნავთობსარეწზე კვლევა -ძიებისა მოპოვების სამუშაოს აწრმოებდა ამერიკული კომპანია „ფრონტერა ისტერნ ჯორჯია“.

ეკონომიკის წამყვანი დარგია სოფლის მეურნეობა, დედოფლისწყარო ცნობილია, როგორც ხორბლისა და ღვინის მხარე, რომელსაც პურის ბედელს უწოდებენ, აქ არის განვითარებული მევენახეობა-მეღვინეობა, მეცხოველეობა, მეფუტკრეობა, მოჰყავთ მარცვლოვანი კულტურა და სხვა.

ღირსშესანიშნაობები

ღირსშესანიშნაობებიდან გამოსაყოფია: ხორნაბუჯის ციხე, წმ. ელიის ტაძარი, ამაღლების გუმბათიანი ტაძარი, სერაფიმ საროველის ტაძარი, ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის საკათედრო ტაძარი, წმ. კვირიკეს და ივლიტას სახ. ეკლესია მთავარანგელოზის დასის სახ. ეკლესია, წმ. გიორგის თავის კვეთის სახ.ეკლესია, წმ. გიორგის ბორბალზე გაკვრის სახ. არმათიონის ეკლესია, კვირაცხოვლის სახ. ეკლესია, ღვთისმშობლის შობის სახ. სამლოცველო. ასევე ვაშლოვანის დაცული ტერიტორია, რომელიც მოიცავს სახელმწიფო ნაკრძალს, ძეგლებსა და ეროვნულ პარკს, აგრეთვე, განსაკუთრებული ბუნებრივი ფასეულობების მქონე ძეგლები, ალაზნის ჭალის ბუნების ძეგლი(კაკლის ყურე), არწივის ხეობა და ტახტი თევას ტალახის ვულკანები.

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა არის „საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლების ფუნქციების შესასრულებლად, ფულადი სახსრების მობილიზებისა და გამოყენების მიზნით, სამართლებრივი აქტებით რეგულირებული საბიუჯეტო ურთიერთობათა ერთობლიობა“.

ტერმინი „ბიუჯეტი“ („Budget“) ინგლისური სიტყვაა და ტომარას ნიშნავს. დღევანდელი მნიშვნელობით ამ ტერმინის გამოყენება ისტორიულ წყაროებში პირველად გვხვდება ინგლისის თემთა პალატაში. როდესაც მთავრობა თემთა პალატას ფულს სთხოვდა, ხაზინის კანცლერი ხსნიდა პორტფელს (ტომარას), სადაც სახელმწიფო შემოსავლების და ხარჯების ხარჯთაღრიცხვის კანონპროექტი იყო. ამას უწოდებდნენ ბიუჯეტის გახსნას.

დღეს საქართველოში ბიუჯეტი წარმოადგენს შესაბამისი დონის ხელისუფლების ორგანოების მიერ საკუთარი უფლებებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღებ და გასაცემ ფულადი სახსრების ერთობლიობას, მათი შეგროვებისა და გადახდის გეგმას. ამ სახით პროგნოზი კეთდება მომდევნო 4 წელზე, ხოლო მმართველობის შესაბამისი ორგანოების მიერ ბიუჯეტი მტკიცდება და აღსრულებას ექვემდებარება მომდევნო 1 წლისათვის.

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა აერთიანებს სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებს. დღეს მოქმედი კანონმდებლობითა და საბიუჯეტო მოწყობის მიხედვით საქართველოში არსებობს ბიუჯეტის სამი დონე: საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტები. ბიუჯეტები მტკიცდება ასევე, შესაბამისი დონის ხელისუფლებების მიერ.

საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური და ადგილობრივი ბიუჯეტების ყველა შემოსულობის და გადასახდელის აღრიცხვა-ანგარიშგება ხორციელდება სახელმწიფო ხაზინის სისტემის მეშვეობით.

გარდა ამისა არსებობს და ფინანსური ანგარიშგებებისათვის გამოიყენება ბიუჯეტები, რომლებიც არ ექვემდებარება დამტკიცებას. ესეთი ბიუჯეტი წარმოადგენს, ზემოთ მოყვანილი, შესაბამისი დონის ხელისუფლების მიერ დამტკიცებული ბიუჯეტების კონსოლიდირებულ ვერსიებს. ესენია: საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი, სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი, ცენტრალური ბიუჯეტი, ავტონომიური რესპუბლიკების ნაერთი ბიუჯეტი, ერთიანი ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტი, ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიანი რესპუბლიკური ბიუჯეტი და ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტი. მიუხედავად იმისა, რომ ჩამოთვლილი ბიუჯეტები არ მტკიცდება, მისი შედგენა მნიშვნელოვანია ქვეყნის ფინანსური, საბიუჯეტო ანგარიშგებებისათვის. ბიუჯეტების ამ სახით კონსოლიდაციის გარეშე არ იქნება სრულყოფილი თვითმმართველობის, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მთლიანად ქვეყნის დონეზე საბიუჯეტო სისტემის ანალიზი და ანგარიშგება.

როგორც ავლნიშნეთ რიგი ბიუჯეტები არ ექვემდებარება დამტკიცებას და ეს ბიუჯეტები წარმოადგენს დამტკიცებული ბიუჯეტების კონსოლიდირებულ ვერსიებს. დამტკიცებას ექვემდებარება შემდეგი ბიუჯეტები:

- სახელმწიფო ბიუჯეტი - მტკიცდება საქართველოს პარლამენტის მიერ;
- ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტი - მტკიცდება ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს მიერ;
- ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტი - მტკიცდება ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს, საკრებულოს მიერ.
- სსიპ-ების და ააიპ-ების ბიუჯეტები - მტკიცდება კანონმდებლობით დადგენილი წესით (რიგ შემთხვევებში ხელმძღვანელის მიერ, რიგ შემთხვევაში მაკონტროლებლის ან მაკონტროლებლის თანხმობით და ა.შ.).

ჩვენ ყურადღებას გავამახვილებთ ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტზე. კერძოდ იმ საკითხებზე, თუ რას წარმოადგენს თვითმმართველობის ბიუჯეტი, რა როლი უჭირავს მას ქვეყნის საბიუჯეტო სისტემაში, რა სახის კავშირი და დამოკიდებულება აქვს თვითმმართველობების ბიუჯეტებს სხვა დონის ბიუჯეტებთან.

თვითმმართველი ერთეული არის მუნიციპალიტეტი, რომელსაც აქვს საკუთარი ადმინისტრაციული საზღვრები. ხოლო, ადგილობრივი თვითმმართველობა არის შესაბამის მუნიციპალიტეტში მცხოვრები მოქალაქეთა უფლება, მათ მიერ არჩეული თვითმმართველობის ორგანოების მეშვეობით გადაწყვიტონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხები. სწორედ თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტი წარმოადგენს ამ საკითხების გადაწყვეტის ძირითად და მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს.

მუნიციპალიტეტს გააჩნია საკუთარი და დელეგირებული უფლებამოსილებები. საკუთარი უფლებამოსილება არის ის უფლებამოსილება, რომელსაც მუნიციპალიტეტი ახორციელებს დამოუკიდებლად, საკუთარი პასუხისმგებლობით. ხოლო, დელეგირებული უფლებამოსილება - სახელმწიფო ან/და ავტონომიური რესპუბლიკის უფლებამოსილება, რომელიც შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური უზრუნველყოფით გადაეცემა ადგილობრივ თვითმმართველობას. მუნიციპალიტეტის საკუთარი უფლებამოსილებების ჩამონათვალს განსაზღვრავს საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“.

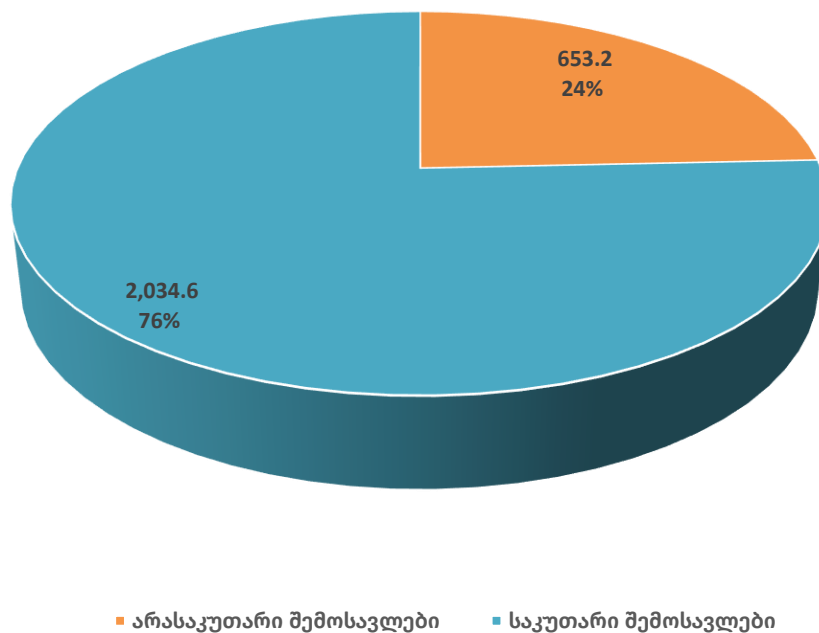
ადგილობრივი ბიუჯეტის ფორმირების წყაროს წარმოადგენს მუნიციპალიტეტის საკუთარი შემოსულობები და სხვა ბიუჯეტიდან მიღებული არასაკუთარი შემოსულობები. მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის არასაკუთარ შემოსულობებს მიეკუთვნება ბიუჯეტის მიერ მიღებული სესხი და გრანტი, აგრეთვე სპეციალური, კაპიტალური და მიზნობრივი ტრანსფერები. ბიუჯეტის ყველა სხვა შემოსულობა წარმოადგენს თვითმმართველობის ბიუჯეტის საკუთარ შემოსულობას, რომელთა გამოყენებაც მუნიციპალიტეტს შეუძლია

დამოუკიდებლად, საკუთარი გადაწყვეტილების შესაბამისად. სწორედ საკუთარი შემოსულობები და მათი დამოუკიდებლად განკარგვის შესაძლებლობა უზრუნველყოფს მუნიციპალური ბიუჯეტის დამოუკიდებლობას.

თუ ვნახავთ გასული წლების მუნიციპალიტეტების შემოსულობების ნაერთ მაჩვენებლებს გამოჩნდება, რომ მუნიციპალური ბიუჯეტის ძირითადი შემოსავლები სწორედ მისი საკუთარი შემოსულობებია. მაგალითისთვის, 2019 წლისათვის მუნიციპალიტეტების ნაერთ შემოსულობებში საკუთარი შემოსულობების ფაქტიური მაჩვენებელი 76% იყო (გრაფიკი #2).

გრაფიკი #2

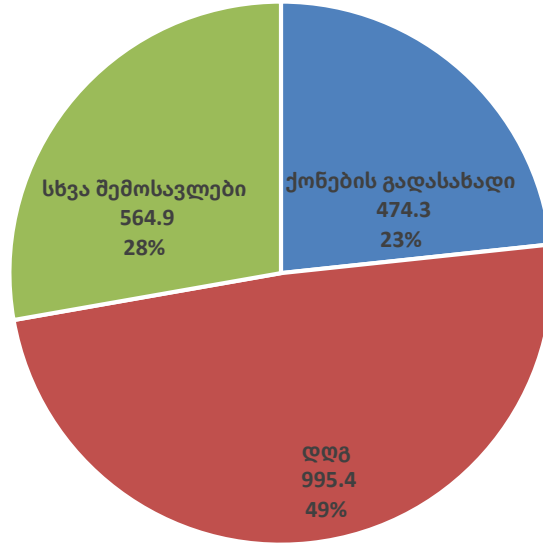
მუნიციპალიტეტების 2019 წლის ნაერთი შემოსულობები საკუთარი და არასაკუთარი შემოსულობების მიხედვით (თანხა მლნ ლარი)

გრაფიკ #3-ში მოცემულია საკუთარი შემოსავლების სტრუქტურა 2019 წლის ფაქტიური შემოსავლების მიხედვით. გრაფიკში მოცემული სხვა შემოსავლების მონაცემი აერთიანებს შემოსავლების საბიუჯეტო კლასიფიკაციის როგორც სხვა შემოსავლებიდან, ასევე, არაფინანსური (კაპიტალური შემოსავლები) და ფინანსური (ძირითადად ნაშთის გამოყენება) აქტივებიდან მუნიციპალურ ბიუჯეტებში მობილიზებულ თანხებს.

გრაფიკი #3

მუნიციპალიტეტების 2019 წლის ნაერთი შემოსულობების
საკუთარი შემოსულობების სტრუქტურა (თანხა მლნ ლარი)

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაში 2019 წლის 1 იანვრიდან განხორციელდა მნიშვნელოვანი ცვლილება, რომელმაც დიდი გავლენა იქონია მუნიციპალიტეტის შემოსავლების როგორც ფორმირებაზე ასევე მის სტრუქტურაზე. კერძოდ:

დეცენტრალიზაციის სტრატეგიის ფარგლებში განხორციელდა ცვლილებები საბიუჯეტო კოდექსსა და ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსში, რომლის მიხედვითაც შეიცვალა მუნიციპალიტეტების დაფინანსების სისტემა, კერძოდ, მუნიციპალიტეტების აღარ მიეცემათ გათანაბრებითი ტრანსფერი, ასევე საშემოსავლო გადასახადის სხვადასხვა სახეებიდან მიღებული შემოსავლები მთლიანად მიიმართება სახელმწიფო ბიუჯეტში, მათ ნაცვლად მუნიციპალიტეტების დასაფინანსებლად მიიმართება დღგ-ს სახით მიღებული შემოსავლების 19,0%.

როგორც მონაცემებიდან ჩანს მუნიციპალიტეტის შემოსულობებში მნიშვნელოვანი ადგილო უჭირავს დამატებითი ღირებულების გადასახადიდან მიღებულ შემოსავლებს (42%), რომელმაც როგორც ზემოთ ავლინებთ, გასულ წელს განხორციელებული რეფორმის შედეგად, ჩაანაცვლა გათანაბრებითი ტრანსფერი და საშემოსავლო გადასახადი. უნდა აღინიშნოს, რომ გათანაბრებით ტრანსფერთან შედარებით დღგ-მ მნიშვნელოვნად გაზარდა მუნიციპალიტეტების შემოსავლები. კერძოდ, 2018 წლის მიხედვით გათანაბრებითი ტრანსფერიდან და საშემოსავლო გადასახადიდან მუნიციპალიტეტების ჯამურმა შემოსავლებმა 828,5 მლნ ლარი შეადგინა, ხოლო 2019 წელს დღგ-დან მუნიციპალიტეტების

შემოსავალმა შეადგინა - 995,4 მლნ ლარი (20%-იანი ზრდა). 2019 წლის მაჩვენებლების მიხედვით დღგ-დან მიღებული შემოსავლები საკუთარი შემოსულობების თითქმის ნახევარს 49%-ს, ხოლო მთლიანი შემოსულობების 37%-ს შეადგენს.

მარტივად აღსაქმელად, ადგილობრივი თვითმმართველობის ერთეულების ბიუჯეტის შემოსავლის წყაროები ჩვენ პირობითად შეგვიძლია დავყოთ 3 ნაწილად:

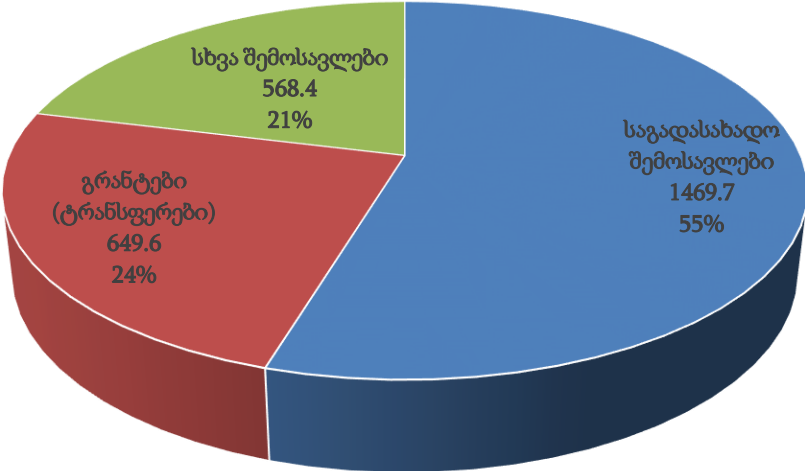
საგადასახადო შემოსავლები - ჩვენს მიერ ზემოთ აღწერილი რეფორმის მიხედვით 2019 წლის 1 იანვრიდან შემოსავლის ეს წყარო მოიცავს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ქონების გადასახადის 100%-ს და დამატებითი ღირებულების გადასახადის ნაწილს, რომლიც გამოთვლაც ხდება სპეციალური ფორმულით სადაც მონაწილეობს მუნიციპალიტეტის სხვადასხვა სტატისტიკური მაჩვენებლები; შემოსავლის ეს წყარო მუნიციპალიტეტის საკუთარ შემოსავლებს მიეკუთვნება.

გრანტები (ტრანსფერები) - საერთაშორისო ორგანიზაციები და მთავრობების მიერ გამოყოფილ გრანტები. ასევე, სხვა დონის ბიუჯეტიდან გამოყოფილ ტრანსფერები. მათ შორის, მიზნობრივი, სპეციალური და კაპიტალ ტრანსფერები (2019 წლიდან აღარ არსებობს გათანაბრებითი სტრანსფერი). შემოსავლის ამ წყაროდან მისაღები თანხებიდან მუნიციპალიტეტის არასაკუთარ შემოსავლებს მიეკუთვნება.

სხვა დანარჩენი შემოსავლები - საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად ბიუჯეტის სხვა შემოსავლებს მიკუთვნებული შემოსავლები (მაგ. მოსაკრებლები, ჯარიმები, დივიდენდები, ლიცენზიები და ა.შ.), კაპიტალური შემოსავლები (შემოსავლები პრივატიზაციიდან), ფინანსური აქტივების (ნათშის გამოყენება, სესხის დაბრუნება) და ვალდებულებების (საგარეო ან საშინაო სესხის აღება) ცვლილებით მიღებული შემოსავლები. შემოსავლის ამ წყაროდან მისაღები თანხებიდან მუნიციპალიტეტის საკუთარ შემოსულობებს მიეკუთვნება საბიუჯეტო კლასიფიკაციით კლასიფიცირებული სხვა შემოსავლებიდან, კაპიტალური შემოსავლებიდან და ფინანსური აქტივების ცვლილებიდან (ძირითად შემთხვევებში) მისაღები თანხები.

შემოსავლების ზემოაღნიშნული კლასიფიცირების მიხედვით გრაფიკ #4-ზე მოცემულია 2019 წელს, ჯამურად მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებში ჩარიცხული თანხები და მათი პრიპორცია.

მუნიციპალიტეტების 2019 წლის ნაერთი შემოსავლები ძირითადი წყაროების მიხედვით (თანხა მლნ ლარში)

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტები

საქართველოში დღეს მოქმედი საბიუჯეტო სისტემა რეგულირდება სხვადასხვა საკანონმდებლო ნორმატიული აქტით. სახელმწიფო ბიუჯეტის მიღებისთანა დაკავშირებული დებულებები ასევე გაწერია საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 თავში. საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობების კოდექსი“-ს მე-5 კარი მთლიანად შედგება მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტისა და ეკონომიკური საფუძვლების დებულებებისაგან. ასევე, ამავე ორგანული კანონის გარდამავალი დებულებები არეგულირებს მუნიციპალიტეტის ფინანსებთან დაკავშირებულ რიგ საკითხებს.

ქვეყანაში საბიუჯეტო მოწყობის ძირითად და საკვანძო საკითხები მოწესრიგებულია საქართველოს კანონით „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი“-თ. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი მიღებული იქნა 2009 წელს და ძალაში შევიდა 2010 წლის 1 იანვრიდან. საბიუჯეტო კოდექსმა ბევრ სხვა სიახლესთან ერთად გააერთიანა სხვადასხვა დონის ბიუჯეტების

მარეგულირებელი საკანონმდებლო აქტები, რომლებიც მანამდე რამოდენიმე კანონით იყო დარეგულირებული. შედეგად საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის ამოქმედებისთანავე, სხვა კანონებთან ერთად, გაუქმდა „საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის შესახებ“, „შემოსულობების ბიუჯეტებს შორის განაწილების შესახებ“ და „ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონები.

საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი შედგება ექვსი კარისაგან. მათ შორის, პირველი, მეორე და მეექვსე კარი საერთოა ბიუჯეტებისთვის და შესაბამისად, ადგენს ნორმებს ყველა დონის ბიუჯეტისთვის. კოდექსის მე-3 კარით დარეგულირებულია სახელმწიფო ბიუჯეტთან დაკავშირებული საკითხები, მე-4 კარი ადგენს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საბიუჯეტო წესებსა და პროცედურებს, ხოლო მე-5 კარში მოცემულია ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტთან დაკავშირებული საკითხები.

გარდა აღნიშნული საკანონმდებლო აქტებისა ქვეყნის საბიუჯეტო სისტემის შემადგენელი საკანონმდებლო აქტებია „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონი, „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“, „სახელმწიფო აუდიტის შესახებ“, „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“, „ბურალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“, „ყოველწლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონები და სხვა.

ქვეყანაში საბიუჯეტო სისტემას, გარდა ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო აქტებისა, ასევე არეგულირებს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები, ამ აქტებით დამტკიცებული მეთოდოლოგიები. ასევე, საბიუჯეტო პროცესის მიმდინარეობისას ყოველწლიურად გამოიცემა კანონქვემდებარე ინდივიდუალური აქტები, რომლებიც გამომდინარეობს შესაბამისი ნორმატიული აქტებიდან.

საბიუჯეტო სისტემის მარეგულირებელი კანონქვემდებარე აქტებიდან უნდა გამოიყოს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებები „საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის დამტკიცების თაობაზე“ და „პროგრამული ბიუჯეტი შედგენის მეთოდოლოგიის დამტკიცების თაობაზე“. ეს ორი ბრძანება არეგულირებს როგორც სახელმწიფო დონეზე საბიუჯეტო მოწყობის საკითხებს, ასევე, ავტონომიური და ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენისა და აღსრულების წესებსა და პროცედურებს.

„საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით კლასიფიცირდება ბიუჯეტში მისაღები და ბიუჯეტიდან გასაცემი ფულადი ნაკადები. დამტკიცებული კლასიფიკაცია ეფუძნება და შესაბამისია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ დაწესებულ საერთაშორისო სტანდარტებთან. იგი ერთიანია საქართველოს ყველა დონის ბიუჯეტისათვის. კლასიფიკაციით განსაზღვრულია თუ როგორი ფორმა უნდა ჰქონდეს ბიუჯეტის ბალანსს, მოცემულია დეტალური მეთოდური მითითებები ბიუჯეტის შემოსულობების და გადასახდელების სწორი აღრიცხვა-ანგარიშგებისთვის.

ბიუჯეტის პროგრამული ფორმატით შემუშავება ადგილობრივი თვითმმართველობებისათვის სავალდებულო გახდა 2013 წლიდან. სწორედ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანება „პროგრამული ბიუჯეტი შედგენის მეთოდოლოგიის დამტკიცების თაობაზე“ ადგენს იმ წესებსა და ფორმას, თუ რა პერიოდში და რა სტრუქტურით უნდა განხორციელდეს წლიური ბიუჯეტის პროექტის მომზადება, დამტკიცება, აღსრულება და ანგარიშგება. მეთოდოლოგია ადგენს როგორც ზოგად დებულებებს, რომლებიც საერთოა ყველა დონის ბიუჯეტისათვის, ასევე ცალ-ცალკე, თითოეული დონის ბიუჯეტისათვის, განსაზღვრავს ბიუჯეტის და მისი პროგრამების შედგენის დეტალურ ფორმატებს.

გასულ 2018 წელს განახლდა მეთოდოლოგიის ის ნაწილი, რომელიც არეგულირებს ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობების საბიუჯეტო საკითხებს. ჩვენს შემთხვევაში საგულისხმოა სიახლეები რომლებიც დაადგინა განახლებულმა მეთოდოლოგიამ და რომლებიც მუნიციპალიტეტებისათვის სავალდებულო გახდება 2020 წლის ბიუჯეტის მომზადების პროცესიდან. ესენია:

- მეტი აქცენტი კეთდება პრიორიტეტების დოკუმენტის სწორ შემუშავებაზე
- აუცილებელი ხდება მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი სამუშაო გეგმის შემუშავება
- დეტალურად გაიწერა ბიუჯეტის ფორმატი და სტრუქტურა
- დაზუსტდა ბიუჯეტის თანმდევი დოკუმენტები და მათი შედგენის ფორმატი - პროგრამული და კაპიტალური ბიუჯეტები, ააიპ-ების ბიუჯეტები
- დაკონკრეტდა და უფრო მკაფიოდ გაიწერა ბიუჯეტის პროექტის მომზადების ფაზები და კალენდარი
- განისაზღვრა პროგრამების/ქვეპროგრამების/დონისძიებების შედგენის ფორმები
- ცალკე გამოიყო და დადგინდა მართვისა და რეგულირების ტიპის პროგრამების გაანგარიშების მეთოდიკა
- განისაზღვრა ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის ფორმების სტრუქტურა

საბიუჯეტო პროცესი თვითმმართველობაში

თვითმმართველობების ბიუჯეტის პროექტის მომზადების, საკანონმდებლო ორგანოსათვის წარდგენის და დამტკიცების პროცედურები რეგულირდება საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის XII თავით. ბიუჯეტის პროექტის მომზადების პროცესს კოორდინაციას უწევს მუნიციპალიტეტის საფინანსო ორგანო, რომელიც ამ პროცესში ხელმძღვანელობს მოქმედი კანონმდებლობითა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ გამოცემული შესაბამისი

მეთოდური მითითებებით. მუნიციპალური ბიუჯეტის მომზადების, შედგენის, დამტკიცებისა და ანგარიშგების პროცესის მოკლე აღწერა მოცემულია გრაფიკ #5-ზე.

გრაფიკი #5

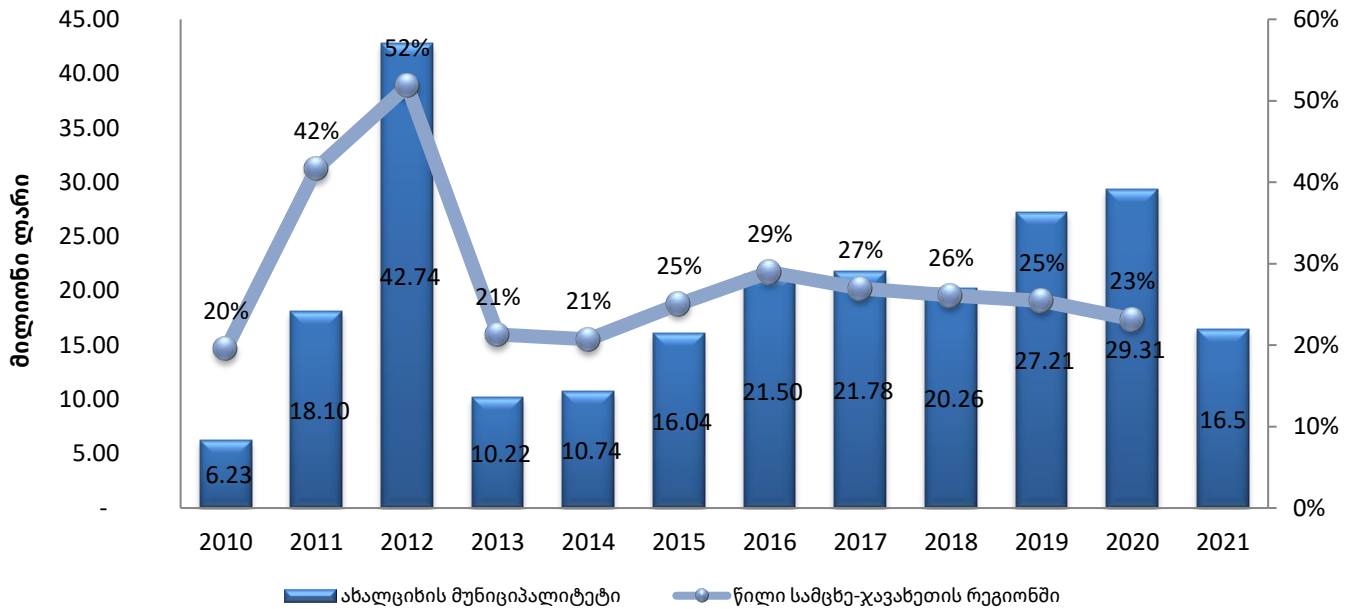

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი 2011-2021 წლებში

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის მოცულობა 2011-2021 წლებში ზრდადი დინამიკით ხასიათდება (გრაფიკი #6).

გრაფიკი #6

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის გადასახდელები 2011-2021 წლებში

* 2010-დან 2019 წლის ჩათვლით მოცემულია ფაქტიური, ხოლო 2020 და 2021 წლებში გეგმიური მაჩვენებლები

ბიუჯეტის სიდიდეების განხილვისას კიდევ ერთხელ უნდა აღინიშნოს, რომ 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი არ ითვალისწინებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ კაპიტალურ სტრანსფერს და საბიუჯეტო ნაშთს. უნდა ვივარაუდოდ, რომ 2021 წლის ბიუჯეტის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება კაპიტალური ტრანსფერის გამოყოფისა და ბიუჯეტში წლის ბოლოს არსებული ნაშთის ასახვის შემდგომ.

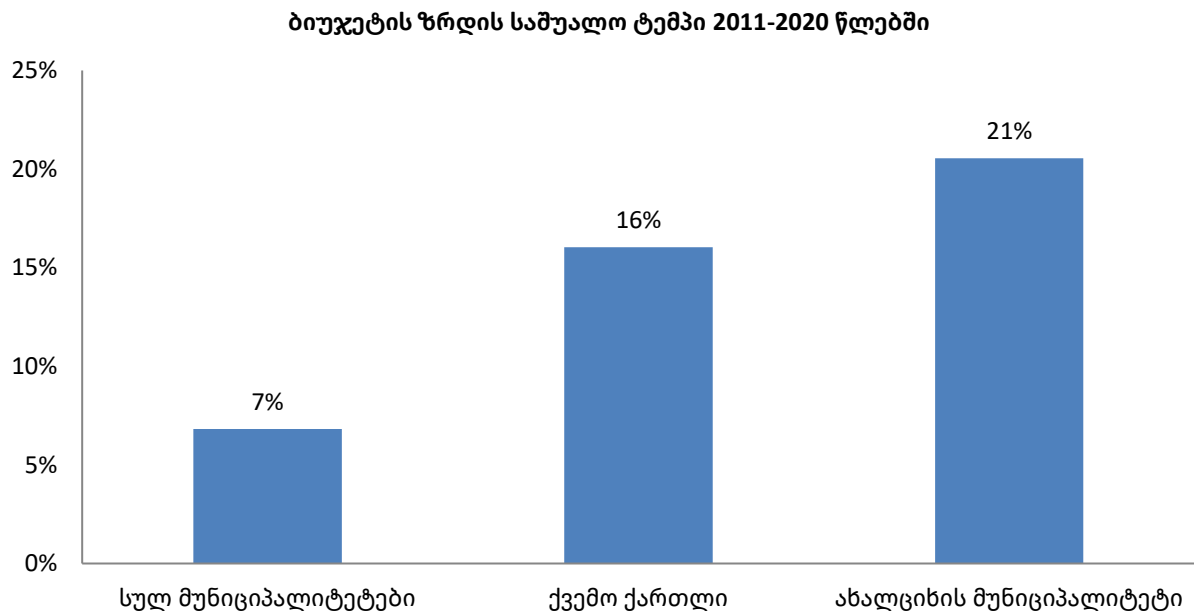
ბოლო წლების მიხედვით დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის წილი სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების ჯამურ მოცულობაში 20%-დან 30%-ის ფარგლებში მერყეობს. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ ქვეყნის ნარეთ ბიუჯეტში დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის წილი უმნიშვნელოა და იგი მისი მოცულობა 0,2%-ის ფარგლებშია.

2010-დან 2020-წლამდე პერიოდში დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ზრდამ ნომინალურ გამოხატულებაში 10,3 მლნ ლარი შეადგინა, რაც პროცენტულ მაჩვენებლებში 165%-ია (2011 წელს 6,2 მლნ და 2020 წელს 16,5 მლნ ლარი). ჯამში 2011-დან 2020 წლის

ჩათვლით დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან გაწეულია 217,9 მლნ ლარი ხარჯი, რაც საშუალოდ წელიწადში 21,8 მლნ ლარია.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალური ბიუჯეტის გადასახდელების (ასიგნებების) ყოველწლიურმა საშუალო ზრდამ ბოლო 10 წლის განმავლობაში შეადგინა 21% (გრაფიკი #7), რაც 14%-ით მეტია საქართველოს მუნიციპალიტეტების საშუალო ჯამურ მაჩვენებელზე (7%), ხოლო სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის მუნიციპალიტეტების ჯამურ მაჩვენებელზე (16%) 5%-ით მეტი .

გრაფიკი #7

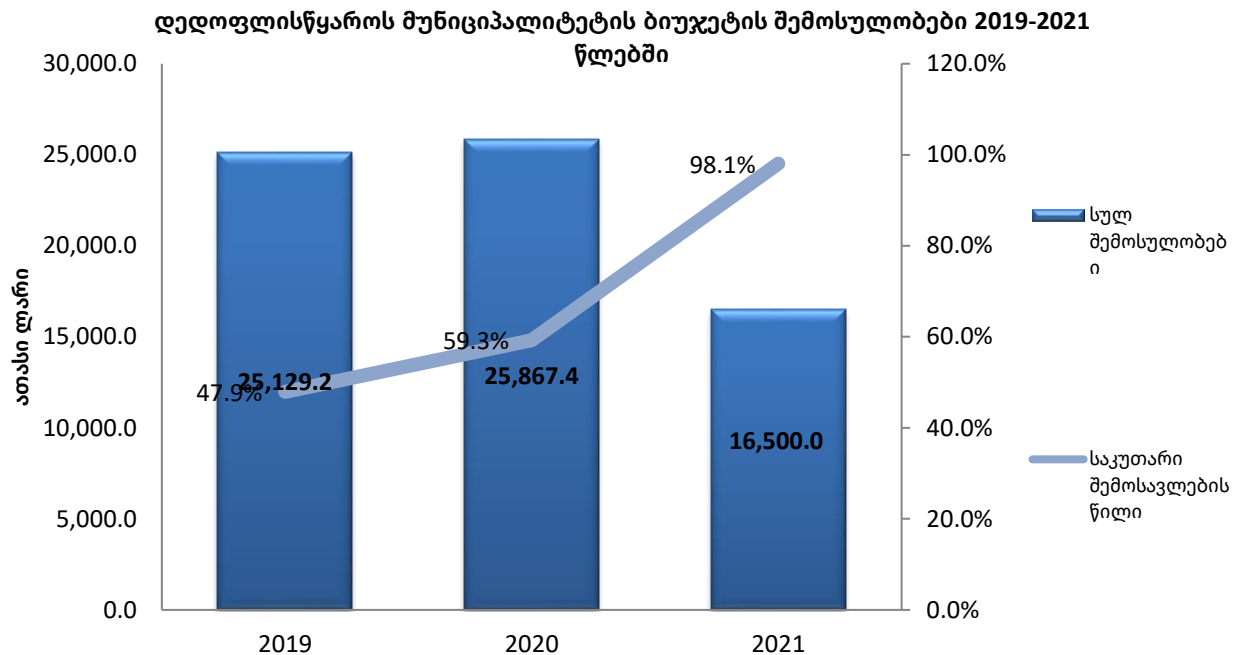

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტი

ბიუჯეტის შემოსულობები

ჩვენ განვიხილავთ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსულობებს 2019-2021 წლების მიხედვით, წარმოვადგენთ მათ სიდიდეებს, წილს მთლიან შემოსულობებში და დინამიკას ბოლო 3 წლის მიხედვით.

გრაფიკი #8

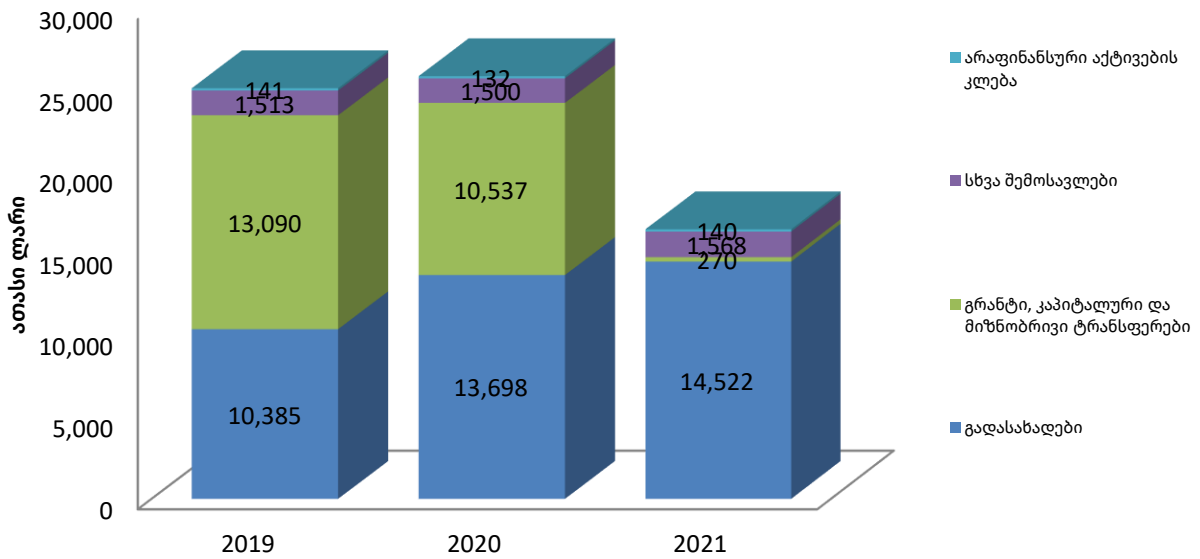
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის შემოსულობების განხილვისას პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის მაჩვენებლები არ მოიცავს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ სტრანსფერებს. მათ შორისაა, რეგიონების განვითარების ფონდიდან გამოსაყოფილი ტრანსფერები ინფრასტრუქტურული პროექტებისათვის და განათლების ღონისძიებების დაფინანსებისათვის გამოყოფილი მიზნობრივი ტრანსფერები. ამ ტრანსფერების გამოყოფის შემდგომ 2021 წლის მაჩვენებელი გაუტოლდება გასული 2 წლის მაჩვენებელს.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსავლების სტრუქტურამ მნიშვნელოვანი ცვლილება განიცადა 2019 წელს. აღნიშნული უკავშირდებოდა 2019 წლის 1 იანვრიდან საბიუჯეტო კოდექსში ამოქმედებულ ცვლილებას, რომლიც მიხედვითაც, ერთის მხრივ, გაუქმდა გათანაბრებითი ტრანსფერი, ასევე, საშემოსავლო გადასახადის ის სახეები რომლებიც გასულ წლებში ირიცხებოდა ადგილობრივ ბიუჯეტებში აღარ ირიცხება მუნიციპალურ ბიუჯეტებში. ხოლო მეორეს, მხრივ ამოქმედდა გადასახადების განაწილების პრინციპი (ე.წ. Tax share), რომლიც მიხედვითაც ადგილობრივ ბიუჯეტებში ჩაირიცხება

დამატებითი ღირებულების გადასახადიდან მობილიზებული თანხის 19%. ამ თანხის განაწილება მუნიციპალიტეტების მიხედვით ხორციელდება ასევე საბიუჯეტო კოდექსით დადგენილი წესით.

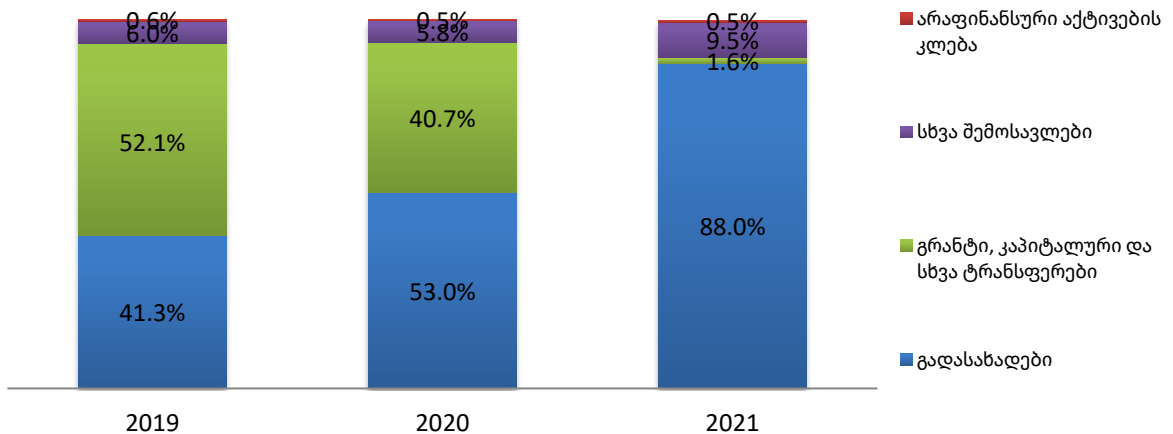
გრაფიკი #9

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2019-2021 წლების ბიუჯეტი, შემოსულობების წყაროების მიხედვით

გრაფიკი #10

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2019-2021 წლების ბიუჯეტის შემოსავლის წყაროების წილი მთლიან შემოსულობებში

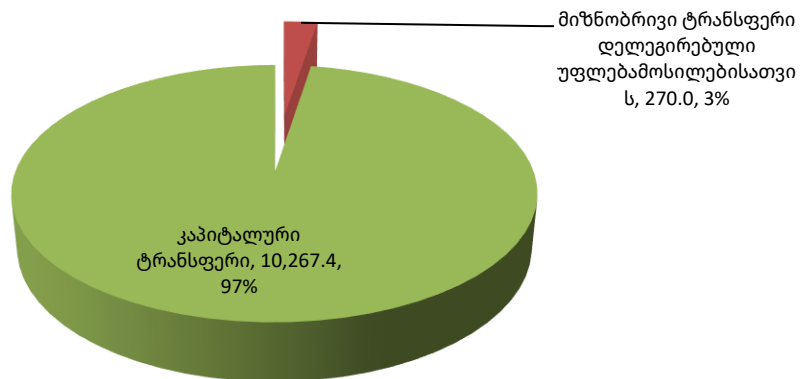

საგადასახადო შემოსავლების ამ რეფორმის მიხედვით დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტმა დამატებითი ღირებულების გადასახადიდან უნდა მიიღოს 10,8 მლნ ლარი, რაც ქონების გადასახადთან ერთად ჯამში 13,7 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საგადასახადო შემოსავლების წილმა დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის მთლიან შემოსავლების 53,0% შეადგინა. წინა წლებთან შედარებით მთლიან შემოსავლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა საგადასახადო შემოსავლების წილი, რაც დადებითი მოვლენაა მუნიციპალიტეტისათვის იმ მხრივ, რომ საგადასახადო შემოსავლები პირდაპირ უკავშირდება ქვეყნის ეკონომიკის ზრდას და მასთან ერთად იზრდება. ანუ მშპ-ს ზრდის პარალელურად მოსალოდნელია მუნიციპალური ბიუჯეტების და მათ შორის დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის შემოსავლების ზრდაც.

ვინაიდან 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი ამ ეტაპისათვის არ ითვალისწინებს წლის განმავლობაში მისაღები ტრანსფერების მნიშვნელოვან ნაწილს, გრაფიკ #11-ზე ანალიზისათვის წარმოდგენილი 2020 წლის ბიუჯეტის ტრანსფერების შემადგენლობა.

გრაფიკი #11

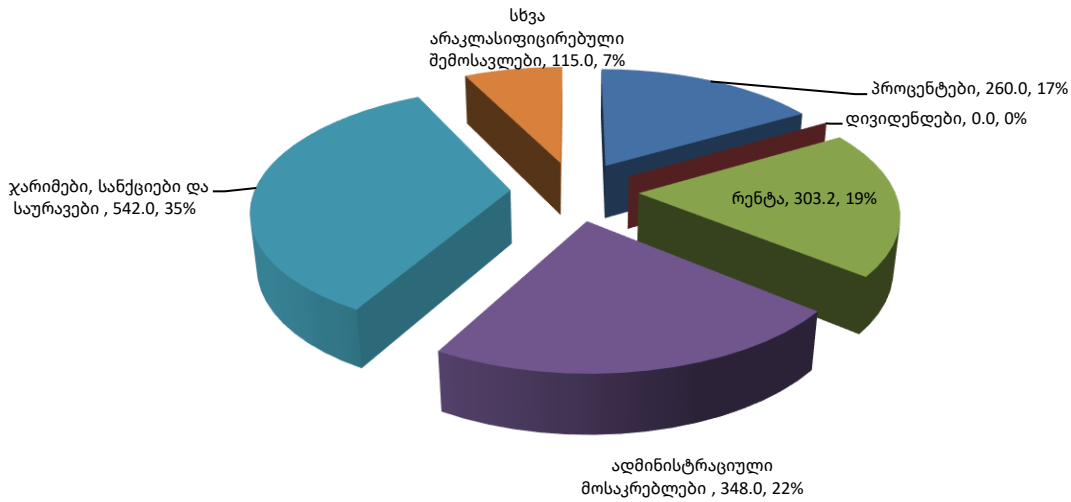
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის ტრანსფერების წილი მთლიან ტრანსფერში

სხვა შემოსავლები და კაპიტალური შემოსავლების დედოფლისწყაროს 2021 წლის ბიუჯეტის მთლიან შემოსავლებში შემდეგი წილობრივი მაჩვენებლით არის წარმოდგენილი: სხვა შემოსავლები - 9,5% (1,568.2 ათასი ლარი), არაფინანსური აქტივების კლება - 0,5% (150.0 ათასი ლარი). დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის სხვა შემოსავლების სტრუქტურა მოცემულია გრაფიკ #12-ზე:

გრაფიკი #12

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

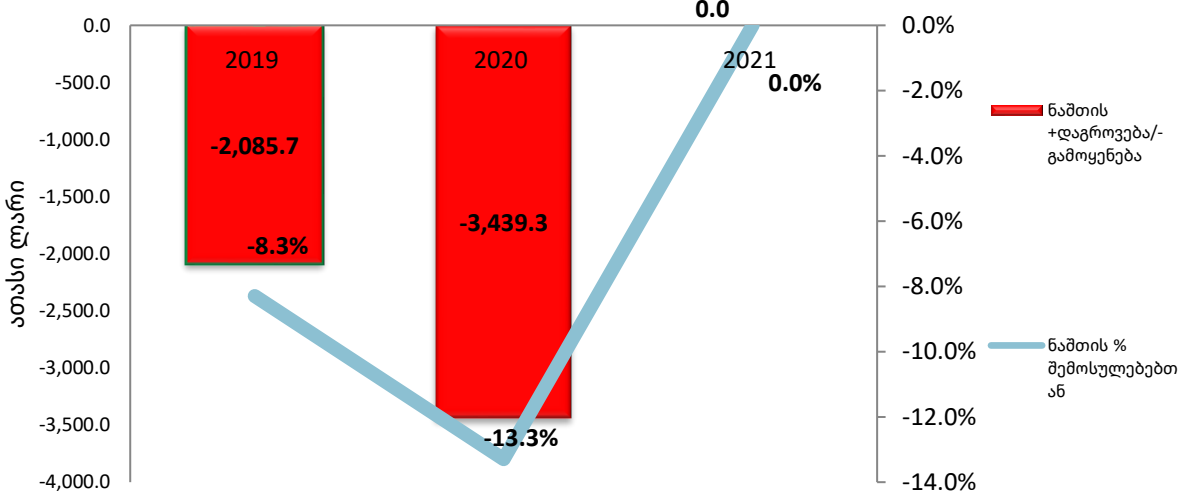
ნაშთის ცვლილება

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის არსებული რედაქცია გადასახდელების დაფინანსებისათვის ნაშთის გამოყენებას არ ითვალისწინებს.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2019-2021 წლების ბიუჯეტების შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება განსაზღვრულია შემდეგნაირად:

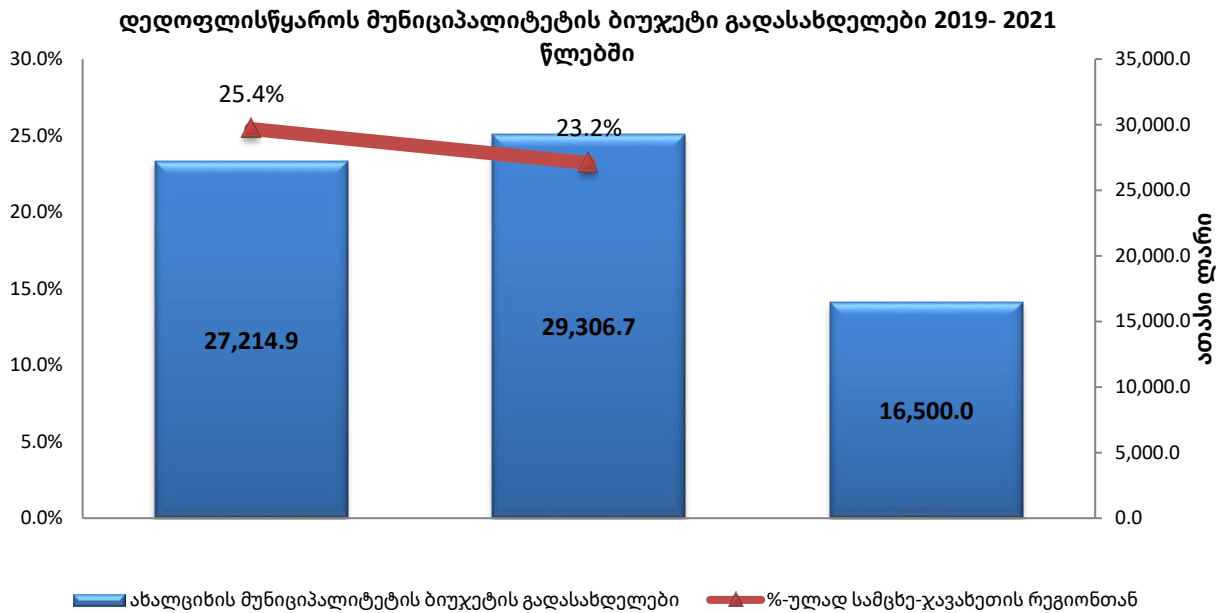
გრაფიკი #13

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ნაშთის ცვლილება 2019-2021 წლებში

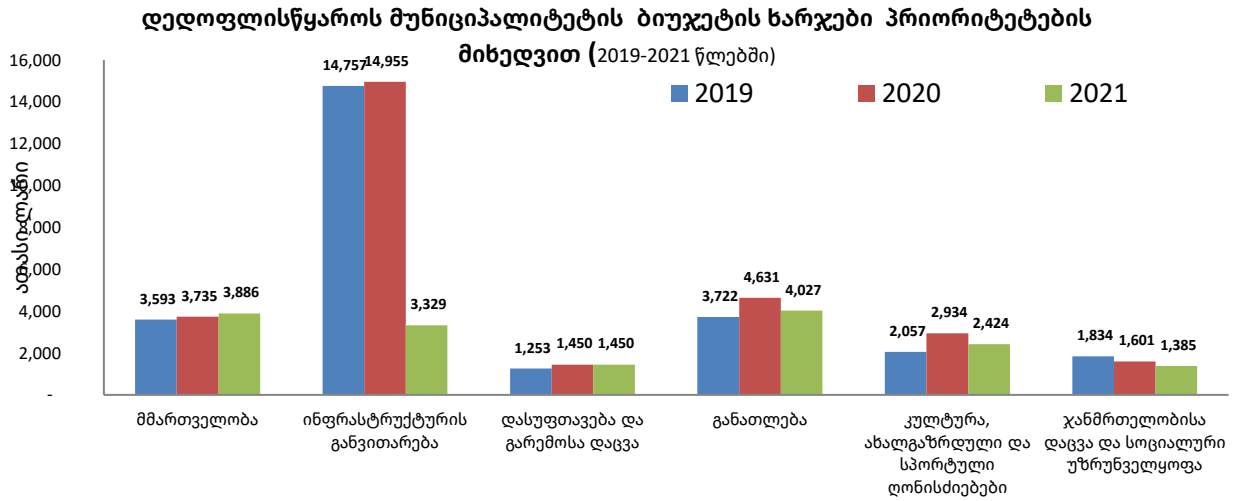
ბიუჯეტის გადასახდელები პროგრამების და პრიორიტეტების მიხედვით
 დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის გადასახდელები (15 ნომბრის მდგომარეობით) განსაზღვრულია 58,6 მლნ ლარით (გრაფიკი #14).

გრაფიკი #14

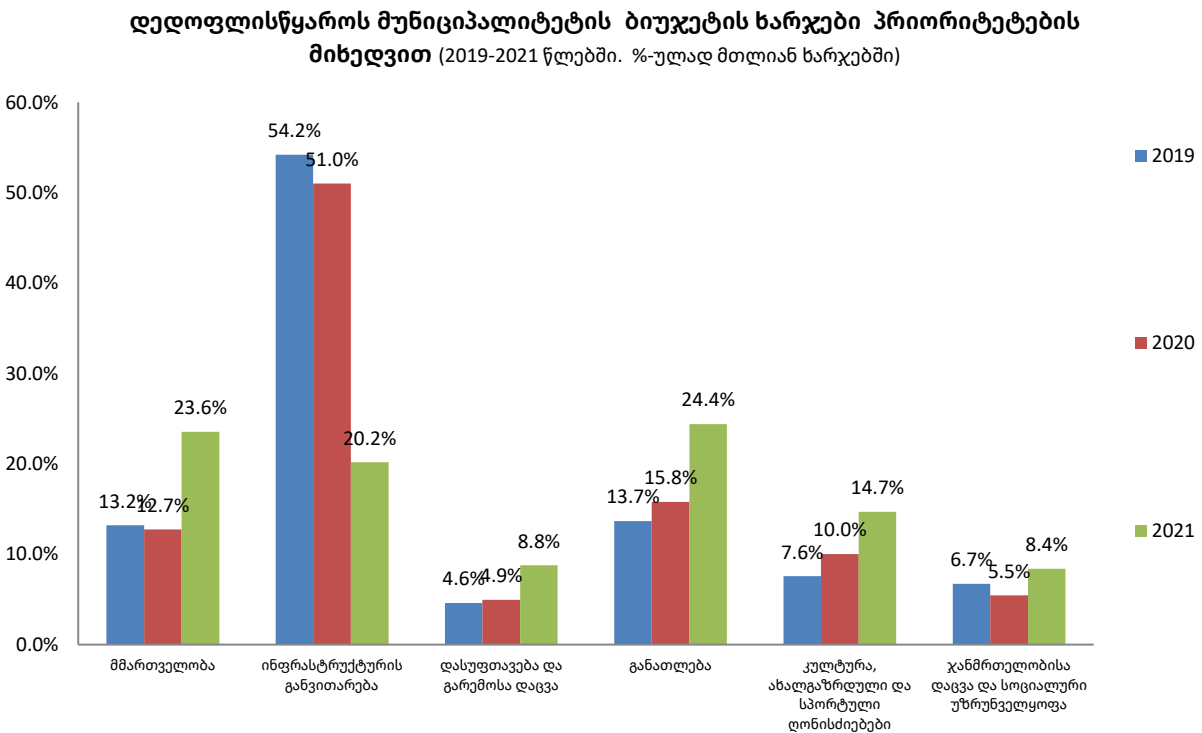

გრაფიკებში #15-#16 მოცემულია 2019-2021 წლებში დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ასიგნებები (მთლიანი ხარჯები) პრიორიტეტების მიხედვით, როგორც ნომინალურ გამოხატულებაში, ასევე თითოეული პრიორიტეტი პროცენტულად მთლიან ხარჯთან. ხოლო გრაფიკზე #17 ანალოგიური მაჩვენებლები ჯამურად ბოლო 3 წლის მიხედვით (2019-2021 წლები).

გრაფიკი #15

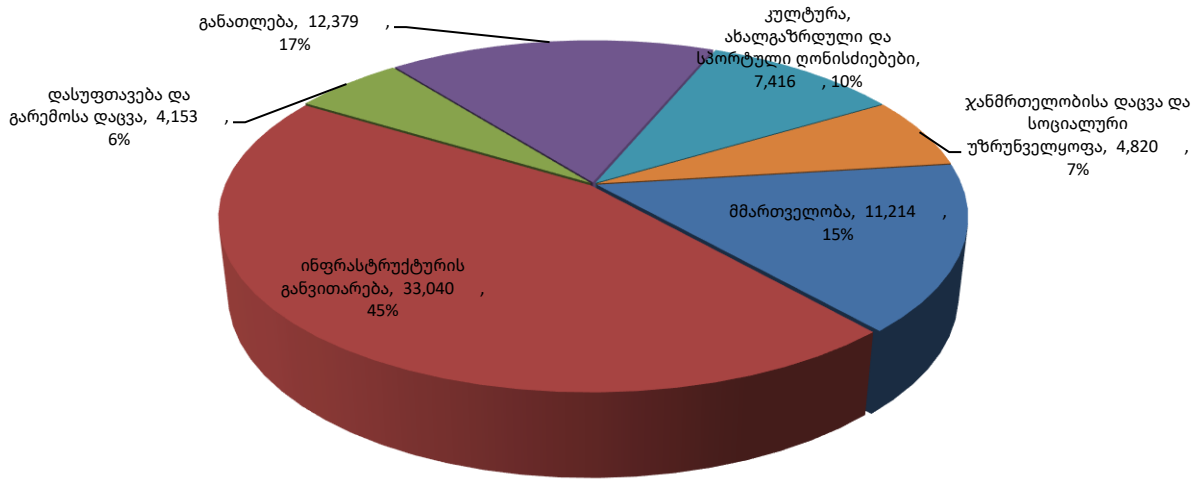

გრაფიკი #16

გრაფიკი #17

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის პრიორიტეტები 2019-2021 წლებში
(ათას ლარებში და %-ში)

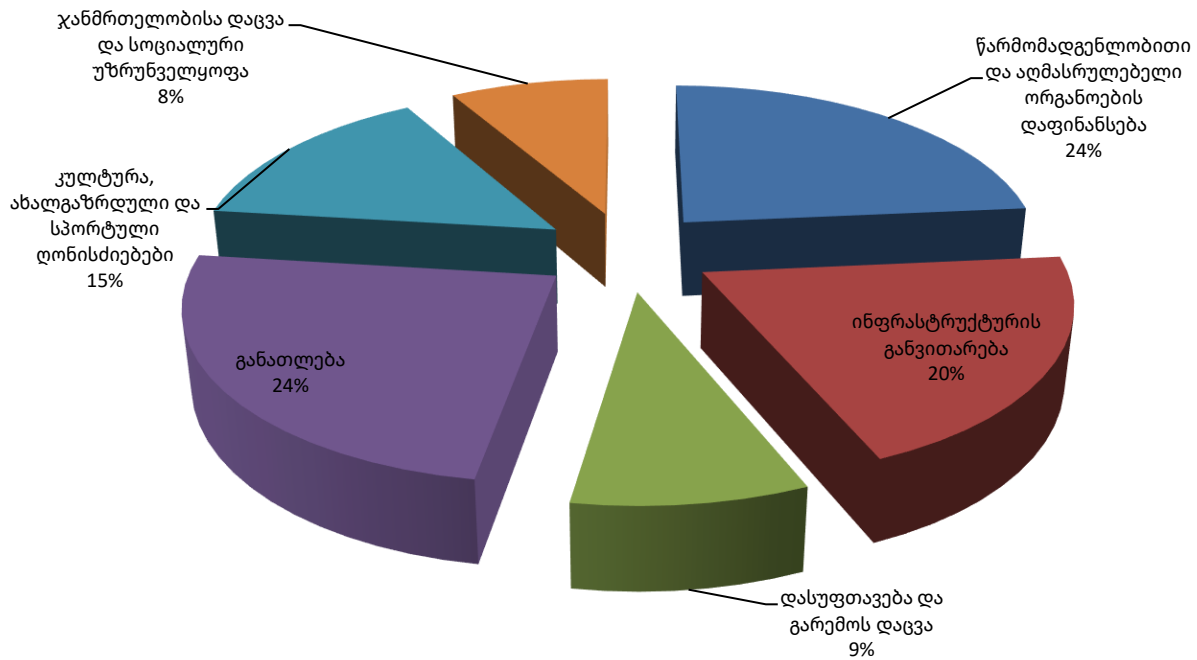

2021 წლის ბიუჯეტის პროექტში პრიორიტეტების მიხედვით ასიგნებები გადანაწილებულია შემდეგნაირად:

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პრიორიტეტები	გეგმა ათას ლარებში
წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება	3,885.9
ინფრასტრუქტურის განვითარება	3,329.0
დასუფთავება და გარემოს დაცვა	1,450.0
განათლება	4,026.5
კულტურა, ახალგაზრდული და სპორტული ღონისძიებები	2,424.1
ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	1,384.5
სულ ასიგნებები	16,500.0

გრაფიკი #18

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პრიორიტეტები

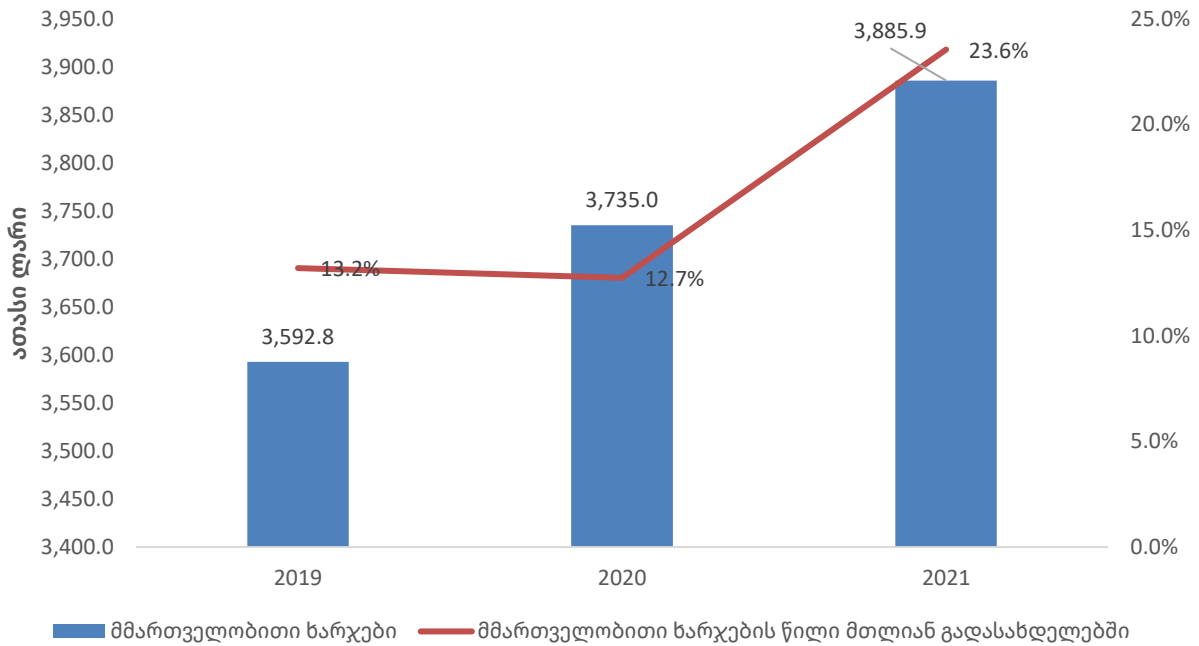
ინფორმაცია ყველა ზემოაღნიშნულ პრიორიტეტზე და მასში შემავალი პროგრამების და ქვეპროგრამების შესახებ წარმოდგენილია შემდგომ თავებში.

მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები

მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯების პრიორიტეტის დაფინანსებისათვის დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტში გათვალისწინებულია 3,885.9 ათასი ლარი, რაც ბიუჯეტის მთლიანი ასიგნებების 23,6%-ს შეადგენს. 2018-2020 წლებში პრიორიტეტის ფარგლებში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობა და მათი შეფარდება მთლიან გადასახდელებთან წარმოდგენილია გრაფიკ #19-ზე.

გრაფიკი #19

მმართველობითი ხარჯები 2019-2021 წლები

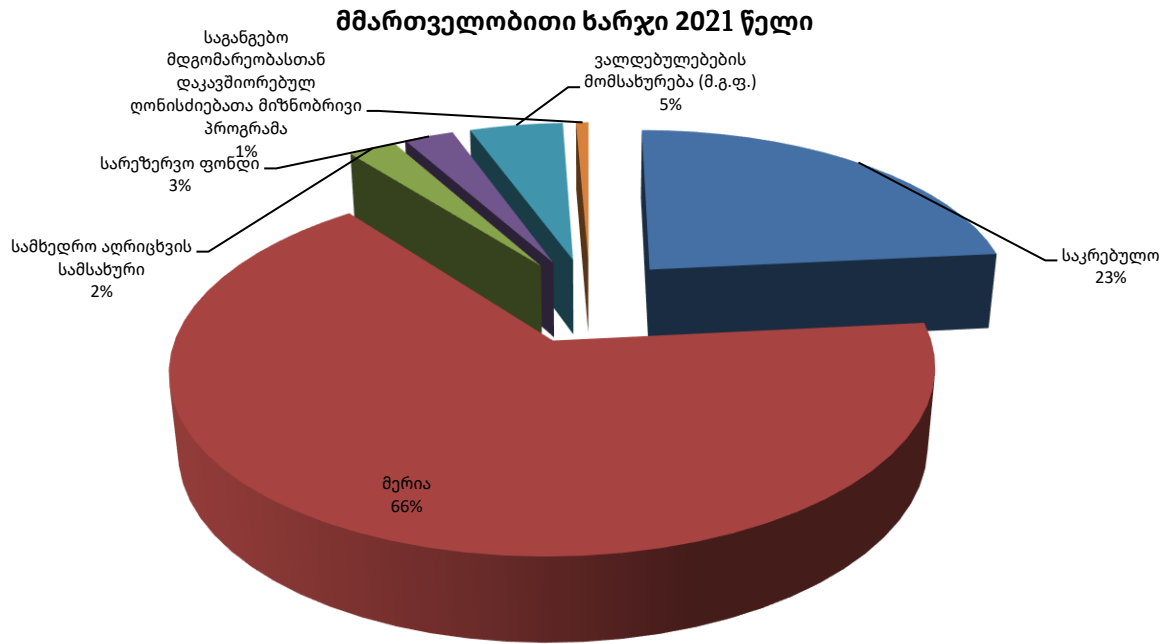
2021 წელს გამოყოფილი ასიგნებებიდან ფინანსდება შემდეგი ხარჯები:

მმართველობითი ხარჯების დაფინანსება

	ათასი ლარი
წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები	3,860.9
საკრებულო	904.4
მერია	2,547.0
სამხედრო აღრიცხვის სამსახური	96.0
სარეზერვო ფონდი	100.0
ვალდებულებების მომსახურება (მ.გ.ფ.)	188.5
საგანგებო მდგომარეობასთან დაკავშირებულ ღონისძიებათა მიზნობრივი პროგრამა	25.0

მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯების პრიორიტეტის ასიგნებების წილობრივი მაჩვენებლები მოცემულია გრაფიკ #20-ზე.

გრაფიკი #20

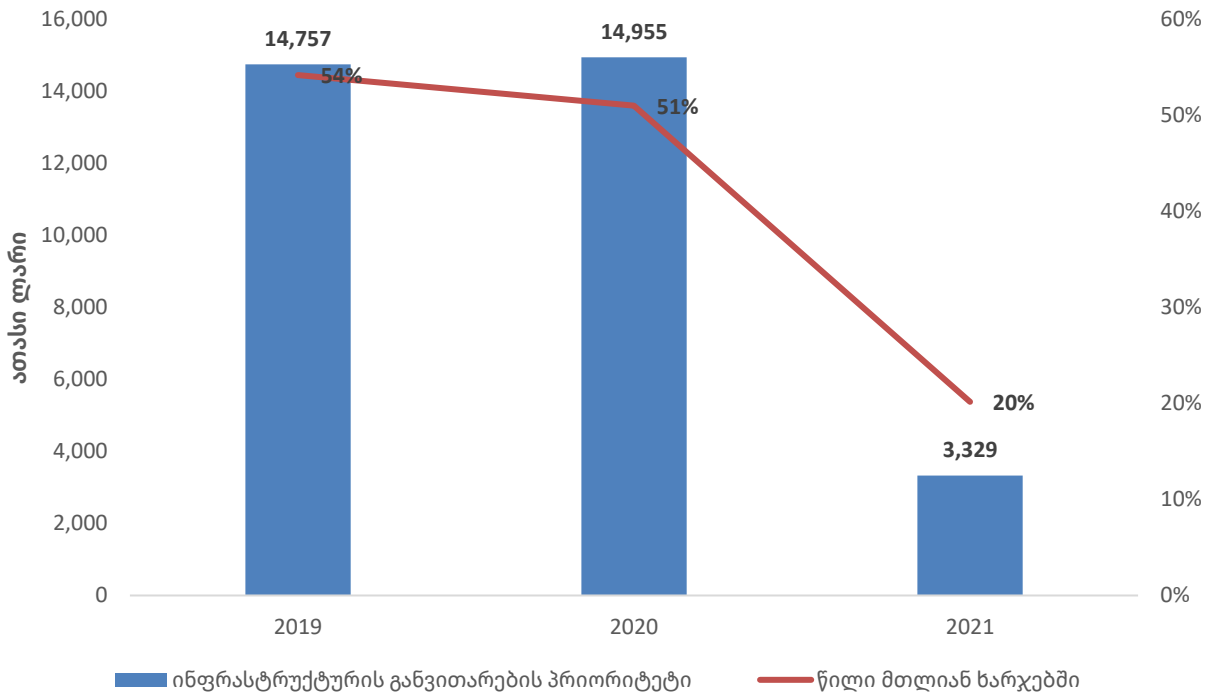

ინფრასტრუქტურის განვითარება

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის ასიგნებების 14% გამოყოფილია ინფრასტრუქტურის განვითარების პრიორიტეტის დაფინანსებაზე, რაც ნომინალურ გამოხატულებაში 8,400.0 ათას ლარს შეადგენს. აღნიშნული თანხები მთლიანად წარმოადგენს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის საკუთარ შემოსულობებს. კიდევ ერთხელ ავლნიშნავთ, რომ 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის წარმოდგენილი ვარიანტი არ ითვალისწინებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ინფრასტრუქტურული პროექტებისათვის გამოსაყოფ კაპიტალურ ტრანსფერს. 2019-2021 წლებში პრიორიტეტის ფარგლებში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობა და მათი შეფარდება მთლიან გადასახდელებთან წარმოდგენილია გრაფიკ #21-ზე.

გრაფიკი #21

ინფრასტრუქტურის განვითარების პრიორიტეტის დაფინანსება 2019-2021 წლებში

2021 წლის ბიუჯეტის პროექტით პრიორიტეტის ფარგლებში ფინანსდება შემდეგი პროგრამები:

ათასი ლარი

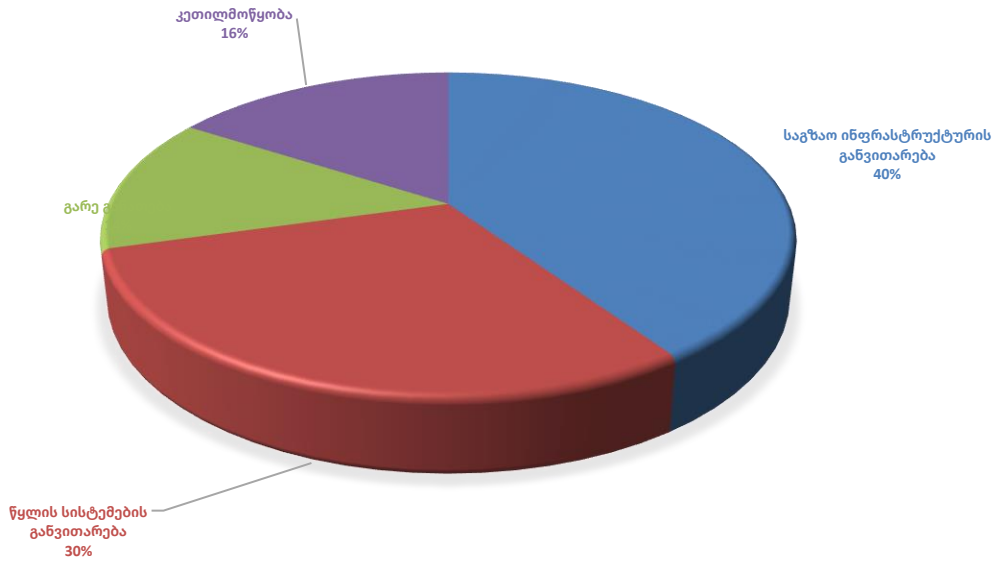
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის ინტრასტრუქტურის განვითარების პრიორიტეტის დაფინანსება

ათას ლარში

		სულ	საკუთარი სახსრები	სახელმწიფო ფონდები
02 00	ინფრასტრუქტურის განვითარება	3,329.0	3,329.0	0.0
02 01	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება	1347.4	1,347.4	0.0
02 02	წყლის სისტემების განვითარება	1002.2	1,002.2	0.0
02 03	გარე განათება	450	450.0	0.0
02 07	კეთილმოწყობა	529.4	529.4	0.0

გრაფიკი #22

ინფრასტრუქტურის განვითარების პრიორიტეტის ძირითადი პროგრამები 2021 წელს

საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარების პროგრამა - მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ადგილობრივი მნიშვნელობის გზის საფარი დღეის მდგომარეობით ნაწილობრივ არის დაზიანებული, პროექტის მიზანია თანდათანობით განხორციელდეს გზების სრული რეაბილიტაცია, ასევე პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება მომავალი წლებში რეაბილიტაციისთვის საჭირო პროექტების შესყიდვა და რეაბილიტირებული პროექტების ზედამხედველობა. პროგრამა შედგება შემდეგი 2 ქვეპროგრამისგან:

- ✓ გზების მიმდინარე შეკეთება
- ✓ ახალი გზების მშენებლობა

წყლის სისტემების განვითარების - ქვეპროგრამა ითვალისწინებს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული წყლის სისტემების სრულ რეაბილიტაციას და ახლის მოწყობას. მათ შორის პრიორიტეტულია მოსახლეობის 24 საათიანი მომარაგება სასმელი წყლით წლის ნებისმიერ პერიოდში. ქვეპროგრამა ასევე მოიცავს სარწყავი და სანიაღვრე არხების მოწყობა რეაბილიტაციას. ქვეპროგრამა ხორციელდება მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიაზე, როგორც ქალაქ დედოფლისწყაროში, ასევე მუნიციპალიტეტში შემავალ ყველა ადმინისტრაციულ ერთეულში. პროგრამის მიზანია:

- ✓ მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებაში არსებობედეს სასმელი წყლის 24 საათიანი მიწოდება;
- ✓ მუნიციპალიტეტის ყველა ოჯახს გააჩნდეს შეუფერხებელი წვდომა და იღებდეს სასმელ წყალს;
- ✓ წყლის სისტემების ექსპლოატაცია მიმდინარეობდეს უწყვეტ რეჟიმში და წარმოქმნილი გაუმართაობები აღმოიფხვრას დროულად.

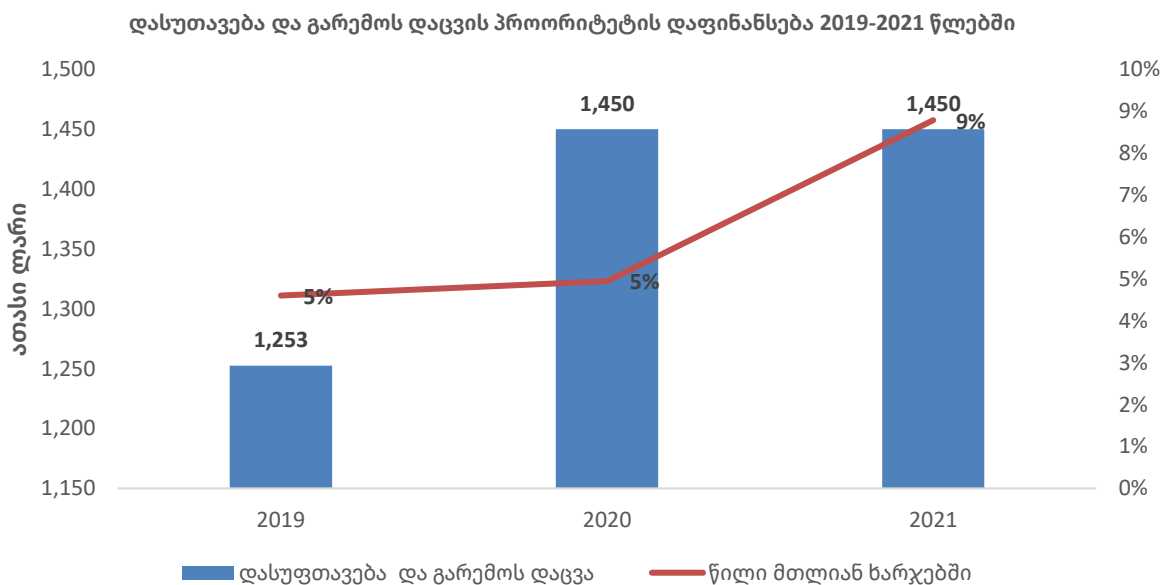
გარე განათების პროგრამა - ღამის პერიოდში მუნიციპალიტეტში უსაფრთხო გადაადგილებისთვის და კომფორტული გარემოს შექმნისთვის მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია გამართული გარე განათების ქსელის ფუნქციონირებას. მუნიციპალურ ბიუჯეტში წარმოდგენილი გარე განათების პროგრამის ფარგლებში სწორედ გარე განათების სისტემის განვითარებისა და ექსპლოატაციისათვის საჭირო ხარჯები ფინანსდება. დღეის მდგომარეობით გარე განათების ქსელით მოცულია მუნიციპალიტეტის დასახლებული ტერიტორიის 80%. გარე განათების სისტემა მოიცავს 1000-ზე მეტ განათებისა და ელექტროგაყვანილობის ბოძს, 6500-ზე მეტ სანათ წერტილს, 20000 გრძივ მეტრზე მეტ სადენს და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურას. პროგრამის ასიგნებების მნიშვნელოვანი ნაწილი (დაახლოებით 252,4 ათასი ლარი ყოველწლიურად) ხმარდება მოხმარებული ელექტროენერჯის ხარჯის ანაზღაურებას. პროგრამა შედგება 2 ქვეპროგრამისაგან. ესენია:

- ✓ გარე განათების ქსელის ექსპლოატაცია;
- ✓ გარე განათების ახალი წერტილების მოწყობა.

დასუფთავება და გარემოს დაცვა

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის ასიგნებების 9% გამოყოფილია დასუფთავების და გარემოს დაცვის პროორიტეტის დაფინანსებაზე, რაც ნომინალურ გამოხატულებაში 1,450.7 ათას ლარს შეადგენს. 2019-2021 წლებში პროორიტეტის ფარგლებში გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობა და მათი შეფარდება მთლიან გადასახდელებთან წარმოდგენილია გრაფიკ #23-ზე.

გრაფიკი #23

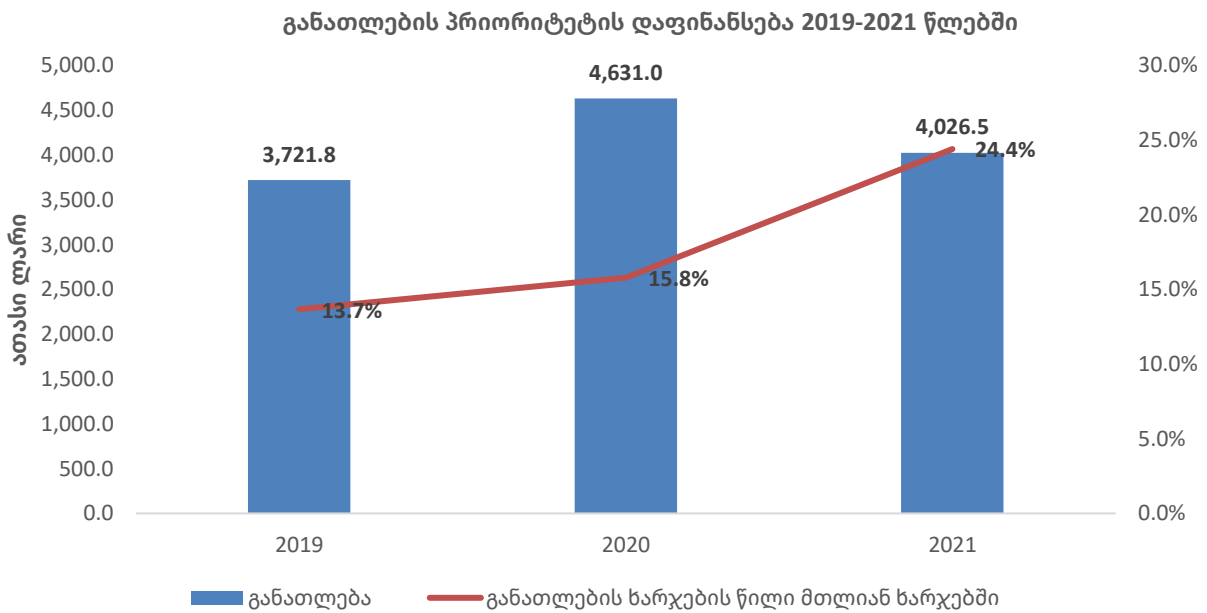

ქალაქის დასუფთავება და ნარჩენების გატანის პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტის სამოქმედო ტერიტორიის დასუფთავება, რაც თავის მხრივ მოიცავს ქუჩებისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიების, ეზოების, პარკების დაგვას, ნარჩენების შეგროვებას და გატანას. მუნიციპალიტეტში დასუფთავების ღონისძიებების განხორციელება ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს. ისეთი ხარჯები როგორცაა ყოველდღიურად ნარჩენების მოგროვება და გატანა ნაგავსაყრელ პოლიგონზე ფინანსდება მუნიციპალური ბიუჯეტის საკუთარი შემოსავლებიდან, კერძოდ დასუფთავება და ნარჩენების გატანის პროგრამიდან. პროგრამის ფარგლებში მუნიციპალიტეტის ტერიტორიიდან ნაგვის გატანაზე მუშაობს 9 ნაგავმზიდი.

განათლება

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი განთლების პრიორიტეტის დაფინანსებისათვის ითვალისწინებს 4,026.5 ათასი ლარს. პრიორიტეტის დაფინანსება ბოლო 3 წლის განმავლობაში წარმოდგენილია გრაფიკ #24-ზე. 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტის (15 ნოემბრის მდგომარეობით) მონაცემები წინა წლებისგან განსხვავებით არ ითვალისწინებს ინფრასტრუქტურული პროექტების დაფინანსებას.

გრაფიკი #24

განათლების პრიორიტეტის ფარგლებში 2021 წელს ბიუჯეტიდან გათვალისწინებულია შემდეგი პროგრამების დაფინანსება:

განათლების პრიორიტეტის დაფინანსება 2019-2021 წლებში (ათასი ლარი)

	2019	2020	2021
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება	2,601.9	2,505.0	3,250.0
სკოლამდელი დაწესებულებების რეაბილიტაცია, მშენებლობა	1,106.4	2,102.0	756.5
დედოფლისწყაროს მერის სტიპენდიები წარჩინებულ სტუდენტებს	13.5	24.0	20.0
განათლება	3,721.8	4,631.0	4,026.5

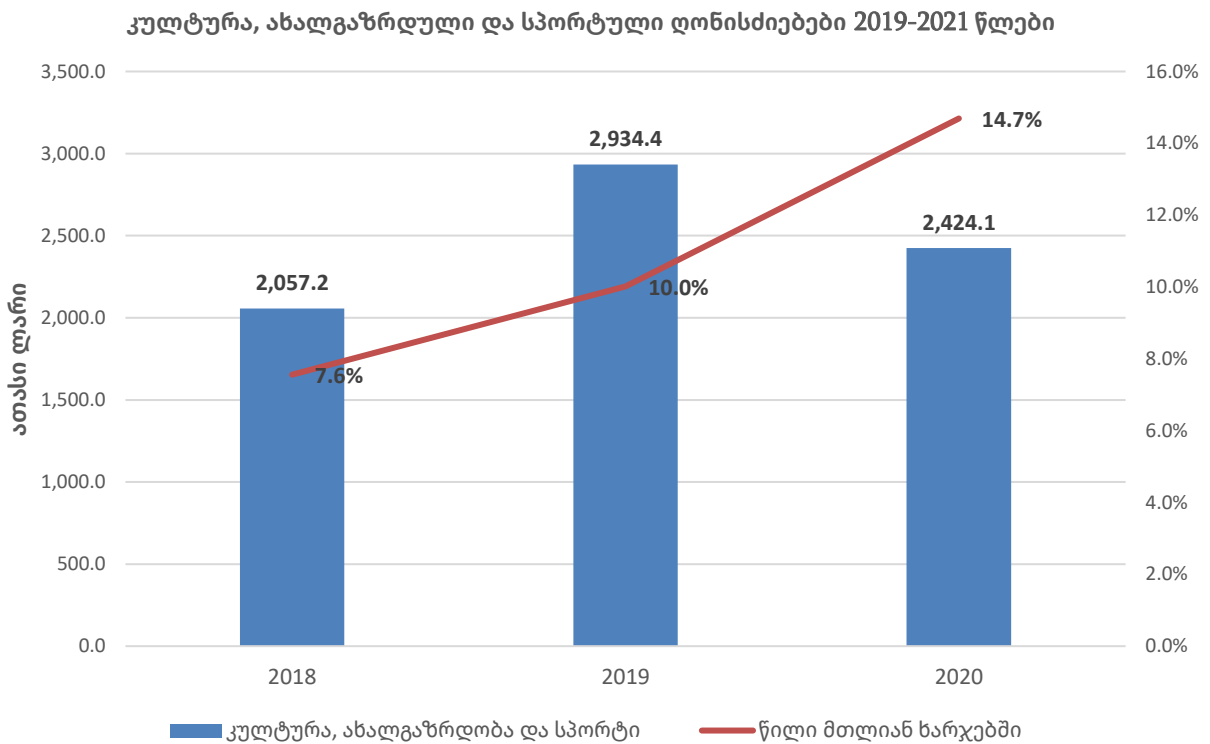
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირების პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება დედოფლისწყაროს ბაგა - ბაღების გაერთიანება და მასში შემავალი ფილიალები წარმოადგენს სასწავლო - სააღმზრდელო დაწესებულებებს, რომლებიც ხელმძღვანელობს საქართველოს კანონით, რომლის მთავარი დანიშნულებაა საფუძველი ჩაუყაროს ბავშვის ფიზიკურ, გონებრივ, ზნეობრივ და ესთეტიკურ განვითარებას. დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 26 სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება სადაც სააღმზრდელო პროცესს გადის 2020 ბავშვი. ბაგა-ბაღებში ჯამში დასაქმებულია 437 აღმზრდელი, სხვა პერსონალი და ადმინისტრაცია. "სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების ფუნქციონირების" პროგრამის მიზანია: ბაგა-ბაღებში სრულფასოვანი სააღმზრდელო გარემოს შექმნა, სადაც დაცული იქნება „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დადგენილი მოთხოვნები და საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 30 ოქტომბრის N488 დადგენილებით დამტკიცებული ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტები; ბაგა-ბაღებში სანიტარული და ჰიგიენური ნორმების დაცვა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 27 ოქტომბრის N485 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილ ნორმებთან; ბაგა-ბაღებში მატერიალურ ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება; ბაგა-ბაღებში კვების ორგანიზებისა და რაციონის ნორმების დაცვა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 30 ოქტომბრის N487 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილ ნორმებთან; ძირითადი აქტივების მიმდინარე შეკეთება და მოვლა-შენახვა; ბაგა-ბაღებში დასაქმებული პერსონალის შრომითი პირობების გაუმჯობესება. ა(ა)იპ - სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების თანამშრომელთათვის შესაბამის სამუშაო პირობების შექმნა.

დედოფლისწყაროს მერის სტიპენდიები წარჩინებულ სტუდენტებს ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება წარმატებული სტუდენტების დაფინანსება დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მერის სტიპენდიებით. ქვეპროგრამის მიზანია სტუდენტების ხელშეწყობა, წახალისება და მოტივაციის ამაღლება..

კულტურა, ახალგაზრდული და სპორტული ღონისძიებები

პრიორიტეტის დაფინანსებისათვის დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი ითვალისწინებს 2,424.1 ათასი ლარის გამოყოფას, რაც ბიუჯეტის მთლიანი ასიგნებების 14.7%-ია.

გრაფიკი #25

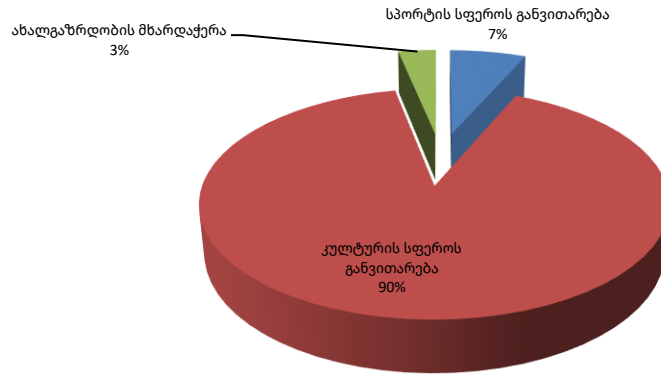

პრიორიტეტის ფარგლებში 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტიდან გათვალისწინებულია შემდეგი 5 ძირითადი პროგრამის დაფინანსება:

კულტურა, ახალგაზრდული და სპორტული ღონისძიებები	ათას ლარში
სპორტის სფეროს განვითარება	150.0
კულტურის სფეროს განვითარება	2085.1
ახალგაზრდობის მხარდაჭერა	74.0
თეატრები	100.0
ა(ა)ივ სამცხე-ჯავახეთის დანიშნულების ადგილის მართვის ორგანიზაცია	15.0
სულ	2,424.1

პრიორიტეტზე გამოყოფილი ასიგნებების დიდი ნაწილი მოდის კულტურის განვითარების ხელშეწყობის პროგრამებზე. ამ პროგრამის ჯამური დაფინანსება მთლიანი პრიორიტეტის 85%-ია (2,085.1 ათასი ლარი).

კულტურა, ახალგაზრდული და სპორტული ღონისძიებები

სპორტულ დაწესებულებათა გაერთიანების ხელშეწყობა - ქვეპროგრამის მიზანია: სპორტული ფილიალების ფუნქციონირების ხელშეწყობა, სპორტული ინვენტარის შეძენა და თანამედროვე სტანდარტებთან მიახლოება, სპორტსმენთა კვებით უზრუნველყოფა, შეკრებებისა და მივლინებების განხორციელება, პერსპექტიული სპორტსმენების მომზადების წლიური საწვრთნელი პროცესის ორგანიზება და ნაკრები გუნდებისათვის მომზადება, სხვადასხვა შეჯიბრებებისა და სახელობითი ტურნირების ჩატარება. გაერთიანება განაწილებულია 15 ფილიალად, რომელშიც წარმოდგენილია 41 სპორტის სახეობა. ყოველწლიურად თვალშისაცემია სხვადასხვა სახეობებში სპორტსმენების შედეგები, რაც ქალაქისათვის, როგორც ქვეყნის მასშტაბით, ასევე, საერთაშორისო ასპარეზზე, მნიშვნელოვან წარმატებებს განაპირობებს.

კალათბურთის განვითარება - კალათბურთის გუნდის ფუნქციონირების ხელშეწყობა, ქვეყნის ჩემპიონატისა და სხვადასხვა სახელობის ტურნირებზე მონაწილეობის მიღება, ახალგაზრდული გუნდის ხელშეწყობა.

ხელბურთის განვითარება ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელება: ააიპ „დედოფლისწყაროს ხელბურთის კლუბი „დედოფლისწყარო 2015 - ის“ ფუნქციონირების ხელშეწყობა. საწვრთნელი-სავარჯიშო შეკრებები, სპორტსმენთა კვალიფიკაციის ამაღლება, ეროვნულ და საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებზე ასპარეზობა, კლუბის ფუნქციონირებისათვის საჭირო ღონისძიებები.

ქალთა ფეხბურთის განვითარება ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელება: შპს „საფეხბურთო კლუბი „დედოფლისწყაროს მართვეს“ ფუნქციონირების ხელშეწყობა. საწვრთნელი-სავარჯიშო შეკრებები, სპორტსმენთა კვალიფიკაციის ამაღლება, ეროვნულ და საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებზე ასპარეზობა.

რამაზ შენგელიას სახელობის სტადიონის ფუნქციონირების ხელშეწყობა - ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება რამაზ შენგელიას სახელობის სტადიონის ფუნქციონირების ხარჯების დაფინანსება. მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან თანხები სუბსიდიის სახით მიეცემა მუნიციპალურ შპს „რამაზ შენგელიას სახელობის სტადიონს“, რომელიც შემდგომ ახორციელებს სტადიონის მოვლა-პატრონობის ღონისძიებებს. სუბსიდიის ხარჯები ხმარდება შპს-ს თანამშრომელთა ხელფასების, სტადიონის კომუნალური ხარჯების ანაზღაურებას, ბიუჯეტთან ანგარიშსწორებას (ქონების გადასახადი) და სტადიონის ფუნქციონირებისათვის სხვა აუცილებელი ხარჯების დაფინანსებას.

სპორტული ღონისძიებების დაფინანსება - ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება ღონისძიებები, რომლებიც ხელს შეუწყობს სპორტის სხვადასხვა სახეობის განვითარებას, საერთაშორისო ხასიათის სპორტული ტურნირების ჩატარებას, ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაციას. ასევე, მოხდება წარმატებული სპორტსმენების წახალისება, ვეტერანი და დამსახურებული სპორტსმენების საიუბილეო თარიღების აღნიშვნა.

კულტურის განვითარების ხელშეწყობის პროგრამაზე ჯამში გამოყოფილია 7,209,0 ათასი ლარი, რომლის ფარგლებშიც ფინანსდება შემდეგი 4 ქვეპროგრამა:

კულტურის განვითარების ხელშეწყობა	ათას ლარში
ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის კულტურის დაწესებულებების გაერთიანება	448.0
ა(ა)იპ სკოლისგარეშე სახელოვნებო საგანმანათლებლო დაწესებულება-დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სამუსიკო სკოლა	231.0
ა(ა)იპ სკოლისგარეშე სახელოვნებო საგანმანათლებლო დაწესებულება-დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სამხატვრო სკოლა	52.1
ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს ციხე	333.0
ა(ა)იპ სკოლისგარეშე სასპორტო საგანმანათლებლო დაწესებულება-ქ. დედოფლისწყაროს კომპლექსური სასპორტო სკოლა	332.5
ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს მძლეოსნობის სპორტული კლუბი	215.0
კულტურული ღონისძიებების დაფინანსება	195.0
კულტურის ობიექტების აღჭურვა, რეაბილიტაცია, მშენებლობა	178.5
კულტურული მემკვიდრეობისა და რელიგიური ორგანიზაციების ხელშეწყობა	100.0
სულ	2,085.1

ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის კულტურის დაწესებულებების გაერთიანების ხელშეწყობა - პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედი - 4 კულტურის სახლი, 1 სკოლა-მუზეუმი, 13 ბიბლიოთეკა, 13 ახალგაზრდული ცენტრი, ფოლკლორული ანსამბლი „მესხეთი“.

კულტურის სახლებში ჩამოყალიბებულია სხვადასხვა შემოქმედებითი წრეები: ქორეოგრაფიული, ფოლკლორული, მუსიკალური. წრეების სწავლების პროგრამებში მონაწილეობს 900 აღსაზრდელი. კულტურის სახლების წლიური დაფინანსება შეადგენს 105550 ლარს. ფოლკლორული ანსამბლი, რომლის წლიური დაფინანსება შეადგენს 51000 ლარს, შედგება 12 წევრისაგან. ანსამბლი აქტიურად მონაწილეობს როგორც მუნიციპალიტეტში დაგეგმილ ღონისძიებებში, ასევე ქვეყნის გარეთ სხვადასხვა ფესტივალებში. სოფელ მუსხის სკოლა-მუზეუმში ახალგაზრდები ეუფლებიან ტრადიციული მესხური ფარდაგ-ხალიჩების ქსოვის, მატყლის დამუშავების, თექის გამოყვანის ხელოვნებას. დღეის მდგომარეობით მუზეუმში განთავსებულია 400-მდე ექსპონატი. წლის განმავლობაში ვიზიტორთა რაოდენობა საშუალოდ შეადგენს 1000-ს. წლიური დაფინანსება შეადგენს 18640 ლარს. მუზეუმი აქტიურადაა ჩართული მუნიციპალიტეტში დაგეგმილ ღონისძიებებში. აქტიურად მონაწილეობს ქვეყნის მასშტაბით გამართულ სხვადასხვა ფოლკლორულ ფესტივალებში, რომელიც ხელს უწყობს ტრადიციული კულტურის პოპულარიზაციას. მუნიციპალიტეტის 13 ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი შეადგენს 127 160 ერთეულს. ბიბლიოთეკების მომსახურებით სარგებლობს მუნიციპალიტეტის დაახლოებით 20 000 მოსახლე. წლიური დაფინანსება შეადგენს 133 410 ლარს. ბიბლიოთეკებში მკითხელის რაოდენობის ზრდას განაპირობებს სისტემატური ღონისძიებები, თანამედროვე მწერლების ახალი წიგნების პრეზენტაციები და ამასთანავე კლასიკური მწერლების საიუბილეო თარიღების აღნიშვნა. გაერთიანებაში შემავალი 13 ახალგაზრდული ცენტრი ემსახურება ტრადიციული კულტურის პოპულარიზაციას, ახალგაზრდების შემოქმედებითი უნარების განვითარებას. ნიჭიერი და შემოქმედებითი ახალგაზრდების გამოვლენა-წარმოჩინებას. წლიური დაფინანსება შეადგენს 62 100 ლარს. კულტურის გაერთიანებაში შემავალი ყველა ობიექტის გამართულ და შეუფერხებელ მუშაობას კონტროლს და მეთოდურ მითითებებს უწევს ადმინისტრაციული პერსონალი. წლიური დაფინანსება შეადგენს- 97600 ლარს. ქვეპროგრამის მიზანია ტრადიციული კულტურის პოპულარიზაცია, შემოქმედებითი უნარების განვითარების ხელშეწყობა, კულტურის დონის ამაღლება.

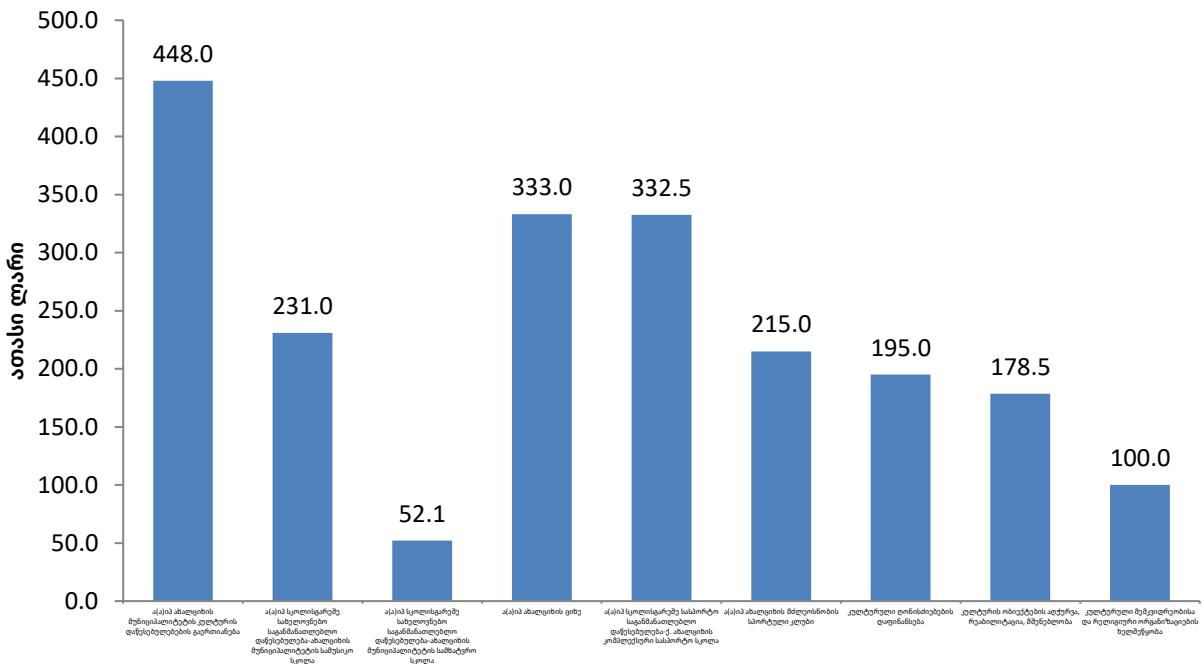
ა(ა)იპ სკოლისგარეშე სახელოვნებო საგანმანათლებლო დაწესებულება-დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სამუსიკო სკოლა - პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება 3 სამუსიკო სკოლა: ქალაქ დედოფლისწყაროს, ქალაქ ვალის და სოფელ აწყურის, რომლებშიც დაწყებით და საბაზისო მუსიკალურ განათლებას იღებს 338 მოსწავლე. ორგანიზაციაში დასაქმებულია 52 პედაგოგი და 17 ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალი. სამუსიკო სკოლებში ფუნქციონირებს 3 განყოფილება: საფორტეპიანო, საგუნდო-სადირიჟორო და საორკესტრო.

სამხატვრო ხელოვნების შესწავლა და პოპულარიზაცია - მომავალი თაობების აღზრდაში ზოგადი განათლების გარდა მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება მოსწავლეთათვის ხელოვნების შესწავლას. დედოფლისწყაროს სამხატვრო სკოლის მიზანია ხელი შეუწყოს მომავალი თაობების კულტურულ და ესთეტიკურ აღზრდას, ქვეპროგრამის ფარგლებშიც

მომდევნო წლებში განხორციელდება სახელოვნებო განათლების ხელშეწყობა. პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებელი პროექტების მხარდაჭერა, განვითარება, შესაბამისი ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების გაუმჯობესება. სამხატვრო სკოლის მოსწავლეთა სწავლის დონის განვითარების ხელშეწყობა და სრულფასოვანი სასწავლო გარემოს შექმნა. აღნიშნული დაწესებულების ვალდებულებაა სასწავლო და კულტურული გარემოს მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება, მოსწავლეთა ინტელექტუალური და შემოქმედებითი უნარების სტიმულირება, სამუშაო ჯგუფების მუშაობის გაუმჯობესებაზე, დახვეწასა და მოსახლეობის ინტერესებზე მორგება. შშმ მოსწავლეთა აქტივობის ამაღლება და საზოგადოებაში სოციალური ინტეგრაცია.

გრაფიკი #27

კულტურის განვითარების ხელშეწყობის ქვეპროგრამები

ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს ციხე – ქვეპროგრამა ითვალისწინებსა(ა)იპ „დედოფლისწყაროს ციხის“ წარმოჩენა-პოპულარიზაციას, როგორც საქართველოს, ისე საერთაშორისო მასშტაბით, ტურისტების რაოდენობის ზრდის ხელშეწყობას ვიზიტორებისთვის მრავალფეროვანი და მაღალი სტანდარტის მომსახურების შეთავაზებით. ობიექტის სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის კომპლექსის ინფრასტრუქტურის მოვლა-პატრონობას, შენახვას, დასუფთავებასა და გამწვანებას.

ა(ა)იპ სკოლისგარეშე სასპორტო საგანმანათლებლო დაწესებულება-ქ. დედოფლისწყაროს კომპლექსური სასპორტო სკოლა - ქვეპროგრამა აერთიანებს სპორტის 13 სახეობის სპორტულ კლუბს - ძალოსნობა, კრივი, ფეხბურთი, რაგბი, კალათბურთი,

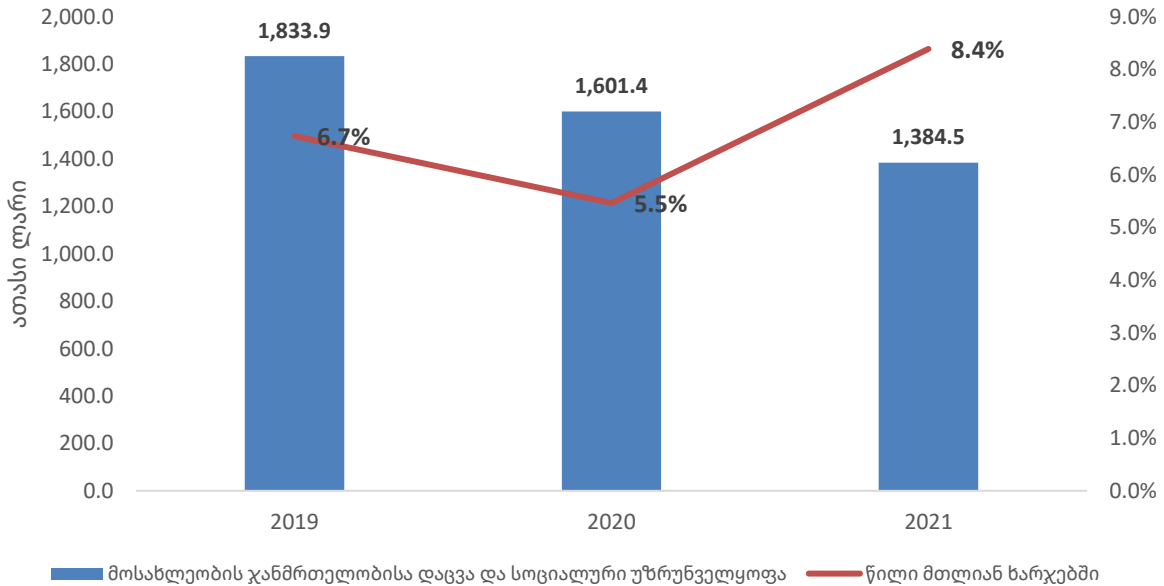
თავისუფალი ჭიდაობა, კიკბოქსინგი, ველოსპორტი, ჭადრაკი, ძიუდო, ტაეკვანდო, მკლავჭიდი და მშვილდოსნობა. სპორტულ სასწავლო პროგრამაში ჩართულია 400 -მდე აღსაზრდელი და 23 მწვრთნელი (პედაგოგი), სასწავლო პროცესი მიმდინარეობს შეუფერხებლად, ნორჩი სპორტსმენები მონაწილეობენ ადგილობრივ, საქალაქთაშორისო და რესპუბლიკურ სპორტულ ღონისძიებებში. ქვეპროგრამის მიზანია: ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია, სპორტის სხვადასხვა სახეობების განვითარება, ახალგაზრდების მომზადება და მონაწილეობა ადგილობრივ, საქალაქთაშორისო და რესპუბლიკურ ღონისძიებებსა და ოლიმპიადებში. წარმატებულ სპორტსმენთა წახალისება და სათანადო ხელშეწყობა მათი უკეთესი მომზადებისათვის. რაიონული სპორტული ღონისძიებების მომზადება, ამასთანავე ხელშეწყობა, რათა სასპორტო სკოლის უფრო მეტმა სპორტსმენმა მიიღოს მონაწილეობა მუნიციპალიტეტის გარეთ საქალაქთაშორისო და რესპუბლიკურ ღონისძიებებში. მუშაობა მთელი მუნიციპალიტეტის მასშტაბით სოფლებში, სკოლებში, უბნებში რათა უფრო მეტი ახალგაზრდა დაინტერესდეს და ჩაერთოს სპორტის სხვადასხვა სახეობებში.

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის პრიორიტეტის დაფინანსებისათვის ითვალისწინებს 1,384.5 ათასი ლარის გამოყოფას, რაც მთლიანი ბიუჯეტის ასიგნებების 8,4%-ს შეადგენს.

გრაფიკი #29

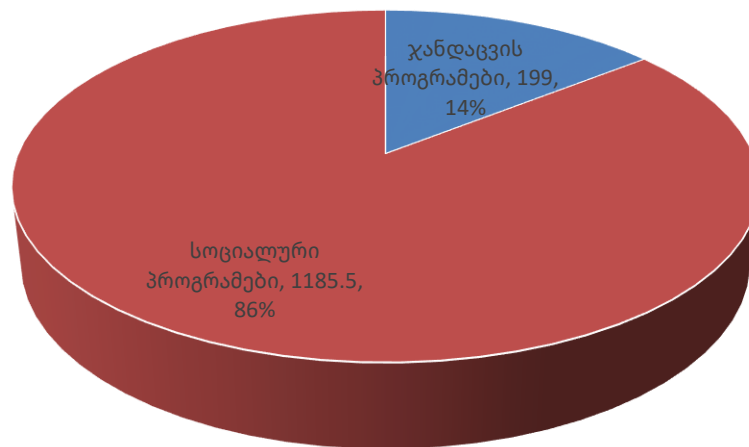
ჯანდაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის ხარჯები 2019-2021 წლებში

2021 წელს პრიორიტეტის საერთო დაფინანსების 86% მოდის სოციალური უზრუნველყოფის პროგრამებზე (1,185.5 ათასი ლარი), ხოლო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამებზე - 14% (199.2 ათასი ლარი).

გრაფიკი #31

ჯანმრთელობისა და მოსახლეობის სოციალური უზრუნველყოფა

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფა - ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება დედოფლისწყაროს მოსახლეობისათვის საზოგადოებრივი

ჯანმრთელობის დაცვის სერვისების მიწოდება და უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს უზრუნველყოფა, გადამდებ დაავადებათა ეპიდზედამხედველობა და კონტროლი, პირველადი ეპიდკვლევის განხორციელება, იმუნოპროფილაქტიკის დაგეგმვა და მასზე ანგარიშგება დადგენილი წესის მიხედვით, ანტირაბიულ საქმიანობაზე ზედამხედველობა და კონტროლი, მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გადამდები ფაუნის შესწავლა და დადგენა, „ც“ ჰეპატიტის სკრინინგის განხორციელება, COVID-19 ის გავრცელების მართვა და ეპიდზედამხედველობა, სამიზნე ჯგუფების ტესტირება და მონიტორინგი. სამედიცინო სტატისტიკის წარმოება და ანგარიშგება, საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვან ობიექტებში სანიტარულ-ჰიგიენურ მდგომარეობაზე ზედამხედველობა.

სოციალური დაცვის პროგრამებისათვის დედოფლისწყაროს 2021 წლის ბიუჯეტის პროექტი ითვალისწინებს 1,185.5 ათასი ლარის გამოყოფას. აღნიშნული თანხის ფარგლებში დაფინანსდება შემდეგი 12 ქვეპროგრამა:

სოციალური უზრუნველყოფის პროგრამები (ათასი ლარი)

სამშობლოს დაცვისას დაღუპულთა და ომის შემდგომ გარდაცვლილ მეომართა, იძულებით გადაადგილებულ პირთა სარიტუალო მომსახურება	3.0
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დახმარება	155.5
II მსოფლიო ომის ვეტერანების, ომის მონაწილე ინვალიდებისა და ომში დაღუპულთა ოჯახების ერთჯერადი დახმარება	18.0
ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სათნოების სახლი	165.0
ხანძრით დაზარალებული ოჯახების ერთჯერადი დახმარება	18.0
იძულებით გადაადგილებულ პირთა, დევნილთა და უკიდურესად გაჭირვებულთა სოციალური დახმარება	149.0
99 წელს გადაცილებულ უზუცესთა და დედ-მამით ობოლ ბავშვთა ერთჯერადი დახმარება	13.0
ქ. დედოფლისწყაროში გზავრთა გადაყვანის შეღავათის პროგრამა	22.0
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული ოჯახების ერთჯერადი დახმარება ყოველ ახალშობილზე	73.0
აწყურში განვითარებული მეწყრის შედეგად დაზარალებული ოჯახების თანადაფინანსება	14.0
მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების დაფინანსება	512.0

სახელოვნებო სკოლებში სოც.შედავათების მქონე პირთა შვილებისათვის სოციალური დახმარება	43.0
სულ	1,185.5

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დახმარების ქვეპროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს შშმ პირთთვის და შშმ ბავშვთათვის ფულადი დახმარების გაწევა მათი საჭიროებების დაკმაყოფილების მიზნით. პროგრამის მიზანია მოსარგებლე ბენეფიციარების საზოგადოებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

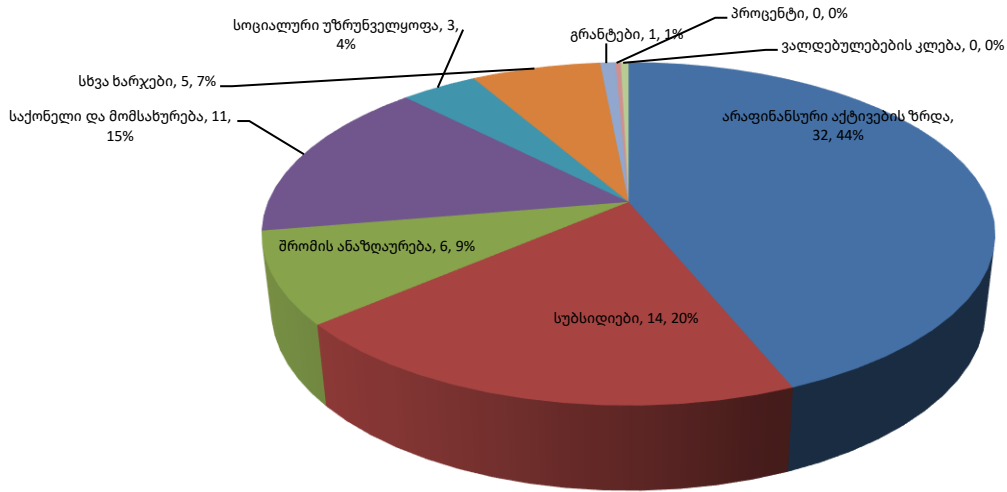
ა(ა)იპ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სათნოების სახლი - მუნიციპალიტეტში ბენეფიციარების კვებით უზრუნველყოფა ხდება მათი მომართვის საფუძველზე. დღეის მდგომარეობით 200-მდე სოციალურად დაუცველის სტატუსის მქონე პირი, უსახლკარო და სხვა განსაკუთრებული საჭიროების მქონე პირის განაცხადია გაკეთებული სოციალურ სამსახურში კვებით უზრუნველყოფის მოთხოვნით. სათნოების სახლს აქვს 200 ბენეფიციარის გამოკვების შესაძლებლობა მუნიციპალიტეტის მასშტაბით.

იძულებით გადაადგილებულ პირთა, დევნილთა და უკიდურესად გაჭირვებულთა სოციალური დახმარება - იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის სადღესასწაულო (საახალწლო და სააღდგომო) დღეებში სოციალური დახმარება ფულადი ან მატერიალური ფორმით, ჰემოდიალიზით მოსარგებლეთა სოციალური დახმარება ფულადი ფორმით, მათი ფინანსური მხარდაჭერა, მზრუნველობამოკლებულთა და უკიდურესად გაჭირვებულთა სურსათით უზრუნველყოფა ყოველკვარტალურად, ხოლო სასადილოში კვებაზე მყოფი ბენეფიციარებისთვის ფულადი დახმარება, სააღდგომოდ და საახალწლოდ.

მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების დაფინანსება ქვეპროგრამა მოიცავს - მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული მოსახლეობის სამედიცინო კვლევების თანადაფინანსება დაავადებათა დროული გამოვლენის მიზნით, გეგმიური და ურგენტული ქირურგიული მომსახურებების, ასევე სტაციონარული მომსახურებების საჭიროების მქონე მოქალაქეების ფინანსური მხარდაჭერა, ონკოლოგიურ პაციენტთა ხელმისაწვდომობა საჭირო მკურნალობის პროცედურებსა და მედიკამენტებზე, შშმ ვეტერანთა და ქრონიკულ დაავადებათა მატარებელ პირთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა. თანადაფინანსების გზით მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათ მიერ გასაწევი ხარჯების შემცირება.

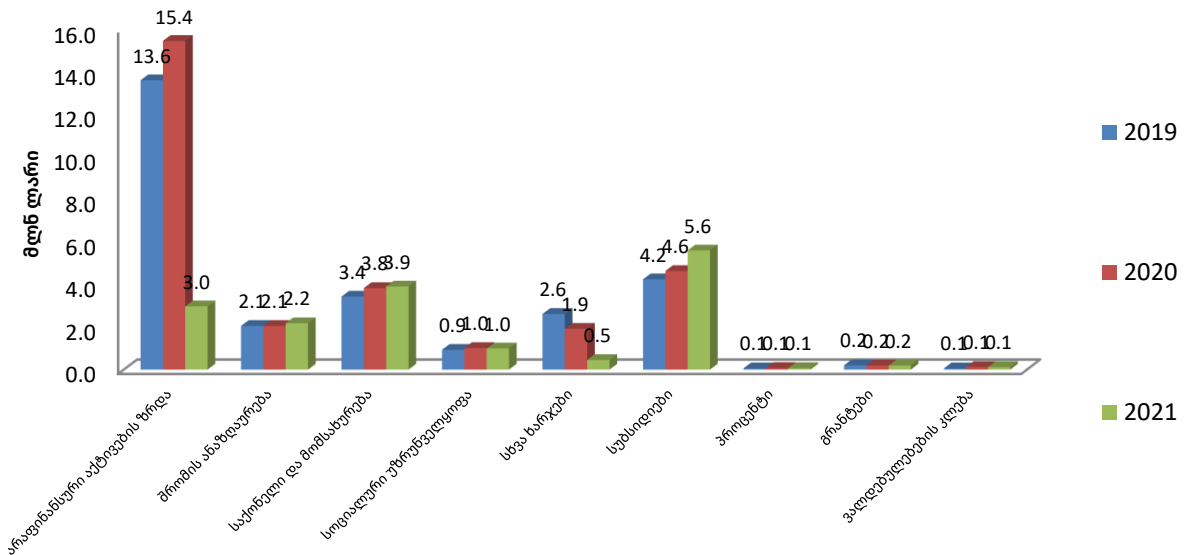
გრაფიკი #30

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან გაწეული ხარჯი 2019-2021 წლებში (თანხა მლნ ლარში)

გრაფიკი #32

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ხარჯები საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით 2019-2021 წლებში

როგორც გრაფიკებიდან ჩანს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბოლო 3 წლის ბიუჯეტის ხარჯების 44% (32 მლნ ლარი) კლასიფიცირდება არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით; 20% ანუ 14 მლნ ლარი დაიხარჯება სუბსიდიების მუხლით და ა.შ. ინფორმაცია წარმოდგენილია #31 და #32 გრაფიკებზე.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან გაწეული გადასახდელის მიმდინარე და კაპიტალური ხარჯების პროპორცია ბოლო 3 წლის მიხედვით მოცემულია გრაფიკ #33-ზე.

გრაფიკი #33

მიმდინარე და კაპიტალური ხარჯები 2019-2021 წლებში

